

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 13.Gf.40.346/2025/13-I.

Az I. rendű felperes:

I. rendű felperes

(cím2)

A II. rendű felperes:

II. rendű felperes

(cím3)

A III. rendű felperes:

III. rendű felperes

(cím4)

Az I., II., III. rendű felperések képviselője:

DLA Piper Posztl, Nemescsói, Györfi-Tóth és Társai Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Radics György Viktor ügyvéd)

(cím1)

Az I. rendű alperes:

I. rendű alperes

(cím6)

A II. rendű alperes:

II.r. alperes

(cím8)

(felszámoló: PROINSOLV Korlátolt Felelősségű Társaság; cím9, felszámolóbiztos: Tamus Antal)

A III. rendű alperes:

III.r. alperes

(cím8)

A IV. rendű alperes:

IV.r. alperes

(cím8)

Az V. rendű alperes:

V.r. alperes

(cím8)

A VI. rendű alperes:

VI.r. alperes

(cím8)

A VII. rendű alperes:

VII.r. alperes

(cím8)

A VIII. rendű alperes:

VIII.r. alperes

(cím8) VIII. rendű alperes

Az I., III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alperesek képviselője:

Oppenheim Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Farkas Zsolt ügyvéd)

(cím5)

A II. rendű alperes képviselője:

Bereznai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bereznai Henrik ügyvéd)

(cím7)

A per tárgya: jognyilatkozat pótlása és egyéb

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 12.G.42.436/2023/220-I. (2025. október 22.)

A fellebbezést benyújtó fél: I., II., III. rendű felperesek (223. sorszám alatt)

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperesek által az I. III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alperesek részére fizetendő 80.000.000 forint perköltségről szóló rendelkezésből mellőzi a 15 napos határidőn belüli teljesítési kötelezettséget.

Kötelezi az I., II. és III. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I., III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 35.275.000 (harmincötmillió-kétszázhetvenötezer) forint másodfokú perköltséget, ezért felhívja a Fővárosi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy az letéti szám elnöki letéti számon nyilvántartásba vett 40.475.329 forintból utaljon ki az I., III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alpereseknek jogi képviselőjük útján 35.275.000 (harmincötmillió-kétszázhetvenötezer) forintot, míg a fennmaradó 5.200.329 (ötmillió-kétszázezer-háromszázhuszonkilenc) forintot utalja vissza a letevőnek.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperesek által valamennyi jogcímen előterjesztett keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az I., III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alperesek részére egyetemlegesen 80.000.000 forint perköltséget. Felhívta az Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatalát, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követően utaljon ki az I., III., IV., V., VI., VII. és VIII. rendű alperes jogi képviselőjének az ott kezelt perköltség biztosítékból mindösszesen 80.000.000 forintot, míg a letétben fennmaradó, mindösszesen 5.805.646 forintot utalja vissza a letétbe helyező félnek, és további 1.344.894 forintot a letétbe helyező felperesi jogi képviselőnek.

Ítéletének indokolása szerint az I. rendű alperesnek a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. számú törvényerejű rendelet (a továbbiakban: tvr.) 62/H. §-ra alapított joghatósági kifogása nem alapos. Utalt a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i 1215/2012/EU rendelet (a továbbiakban: Brüsszel Ia. rendelet) 54. § (1) bekezdésére, az 57. §-ára, valamint a 62/A. § a) pontra. Rámutatott, hogy az I. rendű alperesnek van Magyarországon végrehajtás alá vonható vagyona, a követelések ugyanabból a jogviszonyból erednek, amelyből eredően a felperesek belföldön fekvő ingatlanokkal kapcsolatos dologi jogi hatályú jogot érvényesítenek, ezért fennáll az elsőfokú bíróság joghatósága.

Az alkalmazandó jogot illetően arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kereset kizárólag Magyarországon végzett befektetéseket érint, és a kereset leszűkítette a per tárgyát képező jogviszonyt. A kereseti kérelmek egységet alkotnak, így azokat nem lehet szétválasztani az alkalmazandó jog szempontjából. A kérelmek Magyarországon található ingatlanokat, az itt bejegyzett gazdasági társaságokat, és ezekre az ügyletekre átutalt pénzeszközöket érintenek. Emellett lényeges az is, hogy egyidejűleg több ország jogát kellene alkalmazni és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2008. június 17-i 593/2008/EK rendelet (a továbbiakban: Róma I. rendelet) egyik alapelve a jogegységesítés, ezért a 4. cikk (3) bekezdés alapján a jogvitára a magyar jogot kell alkalmazni.

Megállapította, hogy az I. rendű alperes kizárólag a saját nevében tette a 2016. december 8-án aláírt nyilatkozatot (a továbbiakban: kötelezettségvállaló nyilatkozat), azt a II., III., V. és VI. rendű alperesek cégszerűen nem írták alá, és a tartalma sem utal arra, hogy az I. rendű alperes a nevükben is nyilatkozott. A társaságok a nyilatkozat tárgyaiként csak a függelékben szerepelnek.

A kötelezettségvállaló nyilatkozat alapjául szolgáló jogviszonyt (a továbbiakban: alapjogviszony) illetően megállapította, hogy a felek egyező tényállítása szerint az I. rendű alperes az egyik alanya volt a 2014 és 2016 között szóban megkötött szerződésnek, amelynek tárgya – legalább részben – Magyarországon történő befektetés, cégek alapítása és a közhiteles cégnyilvántartásba való bejegyeztetése, majd azokon keresztül ingatlanok tulajdonjogának megszerzése és átruházása volt. A szóban kötött szerződés alapján történtek az átutalások az I. rendű alperes külföldi2 számlájára, amelyek a teljesítés módjának minősülnek, és önmagukban nem keletkeztettek jogviszonyt felperesek és az I. rendű alperes között. Az I. rendű alperes ennek egy részéből alapította meg azokat a társaságokat, amelyek megvásárolták az ingatlanokat. Az alapjogviszony ezáltal a néhai néhai (a továbbiakban: néhai) és az I. rendű alperes között jött létre, mert ha a néhai a felperesek képviselőjében járt volna el, annak a körülményekből egyértelműen ki kellett volna derülnie. Az elsőfokú bíróság értékelte a felek által becsatolt levelezéseket, valamint azt is, hogy az együttműködés alatt az

I. rendű alperes a néhai ügyvédje volt, és ebben a minőségében sohasem képviselte a felpereseket. Az okiratok, a tanúvallomások és az I. rendű alperes nyilatkozatainak együttes értékelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek nem voltak részei az alapjogviszonynak, és csak utólagos jogi megoldás volt, hogy az átutalt összegből vásárolt vagyoni eszközök a nevükre kerüljenek, amelynek csupán várományosai voltak.

Megállapította, hogy a Róma I. rendelet hatálya nem terjed ki az egyoldalú jognyilatkozatokra, és a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem minősül kétoldalú jogügyletnek, amelynek egyébként egyetlen eleme sem támasztja alá, hogy a néhai a felperesek képviselőjeként járt el. A felperesek a kötelezettségvállaló nyilatkozat címzettjei, akiket a néhai a képviselőjüként utasított, és a szerződő felek kezdettől fogva abban állapodtak meg, hogy csak később válnak a jogviszony alanyává. A kötelezettségvállaló nyilatkozat nem kétoldalú, ezért nem minősül szerződésmódosításnak vagy szerződésátruházásnak. Az alapjogviszonyhoz képest ezért egyoldalú nyilatkozatként nem keletkeztetett önálló jogcímet a felpereseknek, mivel a felperesek és az I. rendű alperes nem kötöttek egymással szerződést.

A jognyilatkozat pótlásra alapított kereseteket illetően az elsőfokú bíróság idézte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1:5. § (2) bekezdést és a 6:184. §-t azzal, hogy az I. rendű alperes soha nem volt tulajdonosa az érintett ingatlanoknak. Megállapította, hogy a keresetnek ez a része nem jogszabály által megkívánt jognyilatkozat megtagadásán alapul, ezért a Ptk. 6:184. §-ban szabályozott feltételeket vizsgálta. Rámutatott, hogy ennek alkalmazásánál a bíróság csak az érvényesen létrejött megállapodás szerződésszerű teljesítését kényszerítheti ki, amelynek feltétele egy kikényszeríthető kötelmi ügylet. A felek között azonban nem jött létre szerződés, míg az egyoldalú jognyilatkozatból csak jogszabály által meghatározott esetekben keletkezik kötelelem, azonban ennek a feltételnek a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem felel meg.

Az előszerződésre alapított szerződés létrehozása iránti kérelmeket illetően megállapította, hogy az I. rendű alperes soha nem volt az ingatlanok tulajdonosa, így ezek a keresetek kizárólag az üzletrészeknél vizsgálhatók. Ismertette a Ptk. 6:73. § (1)-(2) bekezdéseit azzal, hogy a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem felel meg az előszerződés feltételeinek, mert abban a felperesek nem tettek nyilatkozatot, és nem minősül előszerződésnek, ha csak az egyik felet terheli szerződéskötési kötelezettség. Emellett az ingatlanoknál az előszerződést is írásba kell foglalni. Nem helytálló az a hivatkozás sem, hogy a kötelezettségvállaló nyilatkozat szerződéskötési ajánlatnak minősül, mert nem tartalmazza a lényeges kérdésekre kiterjedő jognyilatkozatokat, különösen azt, hogy a felperesek melyik üzletrésznek milyen arányban válnak a tulajdonosává, és ezeket az adatokat a felperesek 2017. június 8-ai és a 2017. július 10-ei írásbeli nyilatkozatai (a továbbiakban: felszólítások) mint esetleges elfogadó nyilatkozatok sem tartalmazzák. Ha a felszólítások mégis elfogadó nyilatkozatként értékelhetők, a Ptk. 6:65. § (1) bekezdés b) pont alapján elkéstek.

A II-VIII. rendű alperesek tűrésre kötelezésére irányuló keresetek tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (1) bekezdésre utalással kiemelte, hogy a felperesek nem állították a tagsági jogok gyakorlásában történő akadályoztatásukat, míg a tűrésre kötelezés csak akkor lehet alapos, ha a felperesek az üzletrészek tulajdonosaiként ténylegesen rendelkeznek a tagsági jogokkal. Utalt arra is, hogy az I. rendű alperes soha nem volt a VIII. rendű alperes tulajdonában álló VI. rendű alperes tulajdonosa, így a VI. rendű alperes üzletrészének átruházására még kötelezettségvállalása esetén sem kötelezhető. A felperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy az üzletrészek tulajdonjogát már megszerezték, mert ahhoz szükséges lett volna a szerződés lényeges feltételeit tartalmazó ajánlat és annak elfogadása.

Nem állapítható meg az sem, hogy a Ptk. 6:383. §, illetve a 6:389. § szerint a felek kölcsönszerződést kötöttek, mert a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem tartalmaz pénzüsszeg

visszafizetésére irányuló kötelezettségvállalást, amelyre az átutalások közleményei sem utalnak. Ez a jogcím ugyanakkor ellentétes a felperesek által előadott tényekkel és a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal. A tanúvallomások alapján kétséget kizáróan az sem állapítható meg, hogy az I. rendű alperes Magyarországon fektetette be a teljes átutalt összeget. Az alapjogviszony a néhai és az I. rendű alperes között jött létre, így a felperesek nem tudtak és nem is tudhattak arról, hogy az átutalt összegeket miként kellett az I. rendű alperesnek felhasználni, és még a perben sem tudtak az alapjogviszony tartalmáról nyilatkozni.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a II-VIII. rendű alperesek csak a kötelezettségvállaló nyilatkozat függelékében szerepelnek, az alapjogviszonynak nem voltak alanyai, így velük szemben a kötelezettségvállalás alapján nem érvényesíthető követelés.

Megállapította azt is, hogy a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem tartalmaz pénzfizetésre irányuló kötelezettséget. A pénzbeli marasztalásra irányuló keresetknél értékelte a néhai 2016. szeptember 6-ai tartozást elengedő nyilatkozatát (a továbbiakban: tartozást elengedő nyilatkozat), amelyre a magyar jogot alkalmazta, mert az angol jog tartalmára irányuló megkeresés nem járt eredménnyel, és megállapította, hogy az abban foglalt választottbíróági kikötés a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény 5. § (1) bekezdés alapján érvénytelen. A tartozást elengedő nyilatkozatban a néhai valamennyi pénztartozás megfizetése alól mentesítette az I. rendű alperest, ezért az I. rendű alperesnek nem áll fenn pénzvisszafizetési kötelezettsége, ugyanakkor a befektetési céllal utalt összegeknél a kölcsön jogcíme eleve alaptalan.

A szerződés érvénytelenségére alapított keresetknél kiemelte, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményei csak megkötött szerződés esetén alkalmazhatóak, azonban a felperesek nem igazolták az alapjogviszony tartalmát, amely nélkül nem értékelhetők az érvénytelenségi okok, és a felperesek az előszerződés vagy kölcsönszerződés létrejöttét sem bizonyították.

Ha az alapjogviszony bizományi szerződés lenne, ingatlan adásvételnél a Ptk. 6:281. § (3) bekezdés alapján semmisnek minősül. Az eredeti állapot csak akkor állítható helyre, ha mindkét fél visszatéríti a kapott szolgáltatást, amihez elő kellett volna adni, hogy milyen szolgáltatást nyújtottak. Miután a felperesek nem bizonyították az alapjogviszony tartalmát, a Ptk. 6:112. § szerinti törvényi tényállási elemek hiányoztak.

A jogalap nélküli gazdagodásra való hivatkozás ellentmondásban áll a felperesek korábbi állításaival. Emellett az I. rendű alperes azért sem kötelezhető ezen a jogcímen pénzüsszegek visszafizetésére, mert nem jogalap nélkül, hanem a néhai és a felperesek, illetve a felperesek és az I. rendű alperes közötti jogviszony alapján történtek az utalások. A felperesek ugyanakkor azt sem igazolták, hogy az I. rendű alperes az átutalt pénzből alapította a társaságokat, így azt sem, hogy az I. rendű alperes a felperesek rovására jutott vagyoni előnyhöz. A jogalap nélküli gazdagodás megállapításához [Ptk. 6:579. § (1) bekezdés] azt is bizonyítani kell, hogy van olyan vagyoni előny, amelynek helyreállítására szerződéses jogviszony alapján nincs lehetőség, azonban a felperesek nem bizonyították a vagyoneltolódást.

A felek közötti jogviszony a Ptk. 6:310. § (1)-(2) bekezdéseiben szabályozott bizalmi vagyongazdálkodásnak sem felel meg, ami háromszereplős jogviszony, és szerkezetileg leginkább a harmadik személy javára kötött szerződésekre hasonlít. A tényleges vagyontranszfer a vagyonrendelő és a kedvezményezett között valósul meg azzal, hogy a vagyongazdálkodó szolgáltatást nyújt a kedvezményezett részére, amelynek fedezete a kezelésében lévő vagyon. Ilyen típusú szerződés lényeges feltételeire a felperesek nem tettek értékelhető tényelőadást, amit nem helyettesít, hogy az alakítás megsértése a Ptk. 6:94. § (1) bekezdés alapján orvosolható.

Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy érvényesíteni kívánt jogot és az alapul szolgáló tényeket a Pp. 121. § (1) bekezdés c) pont alapján a felperesnek kell előadni. Az elsőfokú bíróság a felperes által előterjesztett valamennyi bizonyítást lefolytatta, amelynek eredményeképpen a Pp. 206. § alapján értékelte a bizonyítékokat. A fél előadása nem bizonyíték, így nem értékelhette az I. rendű alperes terhére, hogy a személyes meghallgatására nem jelent meg.

Mindezek alapján a felperesek valamennyi jogcímen előterjesztett keresetét elutasította, és a Pp. 78. § (1) bekezdés alkalmazásával a felpereseket marasztalta az I. és III-VIII. rendű alperesek perköltségében. A pertárgy értékét 10.592.532.949,82 forintban állapította meg, és az I. és III-VIII. rendű alperesek ügyvédi munkadíjban felmerült perköltségét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: rendelet) 3. § (2) bekezdés alapján meghatározható összeghez képest – utalva Kúria Pfv.20.816/2021/5. számú ítéletének indokolására – mérsékelte.

[2] Az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében a felperesek elsődlegesen annak megváltoztatásával keresetük teljesítését kérték vagylagosan a külföldi, illetőleg a magyar anyagi jog szabályai alapján. Másodlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult azzal, hogy a másodfokú bíróság kötelezze az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára.

A felperesek jogcímenként részletezve ismertették a külföldi és a magyar anyagi jognak a keresetekkel összefüggő szabályait. Rámutattak, hogy az átruházási kérelmek a kötelezettségvállaló nyilatkozaton alapulnak, amely a mellékletében felsorolt eszközök átruházására irányult azzal, hogy a kötelelem kötelezetti oldalán az I. rendű alperes vagy az alperesi társaságok az alanyok. A kérelem jogalapja az alapjogviszony, amelyet a 2016. november 14-ei személyes találkozón született megállapodás, valamint a kötelezettségvállaló nyilatkozat jelent. A marasztalási keresetek az I. rendű alperes részére átutalt teljes összeg visszafizetésére irányulnak. Jogalapja elsődlegesen a felek közötti szerződés, mert a kötelezettségvállalás kiterjedt az átutalt összegekre is, de szerződéskötés hiányában is visszajárnak, illetőleg akkor is, ha érvénytelen a megállapodás. A marasztalás iránti kérelem arra az esetre is alapos, ha az átruházási keresetnek a bíróság helyt ad, mert az I. rendű alperes az átutalt összegeknek csak töredékét bocsátotta a társaságok rendelkezésére, illetve fordította az ingatlanok megszerzésére.

Álláspontjuk szerint nem kérdéses, hogy a jogviszonyra vagy legalábbis az átruházási elemekre a külföldi jog az irányadó, mert a kiválasztott jogi megoldás (trust) és annak utólagos írásba foglalása is a külföldi jog napi gyakorlatában bevett fogalmak.

Az I. rendű alperes egyetlen érdemi védekezése azon alapult, hogy azzal a feltétellel vállalta átruházni ellenérték nélkül az eszközöket, hogy cserébe megkapja a külföldi részvényt a társaság részvényeit. A külföldi bíróság azonban végleges döntéssel megítélte a részvényeket, illetőleg azok értékét az I. rendű alperesnek, így az elsőfokú ítélet alapján a magyar eszközöket is megtarthatná.

Utaltak a másodfokú bíróság ügyszám 1 számú hatályon kívül helyező végzésének (a továbbiakban: másodfokú végzés) arra a megállapítására, hogy a kötelezettségvállalásnál a jogviszony alanyai a felperesek és nem a néhai. Az elsőfokú bíróság az ezzel ellentétes megállapításánál nem értékelte két semleges kulcsszereplő tanúvallomását, emellett a kötelezettségvállalás, valamint a november 14-ei találkozó jegyzőkönyve is kisebb súlyt kapott a jelentőségénél. A per alatt a felperesi cégcsoport kárára elkövetett pénzügyi bűncselekményért jogerős szabadságvesztésre ítélték az I. rendű alperest, ezért országból külföldre menekült, majd általános közkegyelemmel mentesült a végrehajtás alól. Ezután a

felperesekkel szemben ugyancsak megítélt tartozás megfizetésének elmulasztása átfordult büntető szankcióba, és az I. rendű alperes kénytelen volt ismét elhagyni országotl.

Kiemelték, hogy a magyar jog alapján is kikényszeríthető kétoldalú kötelezettségvállalás jött létre. A felperesek teljesítették a korábbi elsőfokú eljárás 322. sorszámú végzésében előírt bizonyítási kötelezettségről szóló tájékoztatást, aminek az alperesek nem tettek eleget, azonban az elsőfokú bíróság elmulasztotta ennek értékelését. Az elsőfokú ítéletből teljes egészében hiányzik a tartozáselismerés és jogkövetkezményeinek értékelése. Miután a Ptk. 6:26. §-ra figyelemmel a bizonyítás nem felpereseket terhelte, az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdést és a 164. § (1) bekezdést.

Részletesen ismertették, hogy az elsőfokú ítéletben kilencszer szerepel a minden kétséget kizáró kitétel, azonban a bíróság meggyőződésének nem kell elérnie a bizonyosságot, mert a Pp. elfogadja a valószínűségi alapú bizonyítást. Az elsőfokú bíróság nem törekedett arra, hogy meggyőződést szerezzen a per eldöntéséhez szükséges tények fennállásáról, amellyel nemcsak a Pp. 206. § (1) bekezdést, hanem számos anyagi jogszabályt is megsértett. Nem értékelte azt sem, hogy az I. rendű alperes nem jelent meg a személyes meghallgatásán, így az egyetlen olyan személy tagadta meg a nyilatkozattételt, aki teljes és közvetlen információval rendelkezik, ezért az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 206. § (2) bekezdést, a 3. § (3) bekezdést és a 164. § (1) bekezdést.

Iratellenes, hogy a néhai a II. rendű felperes törvényes képviselője is volt. Ezzel szemben a cégek a család irányítása alatt álltak, amelyet a néhai vezetett. Emiatt okszerűtlen arra a következtetésre jutni, hogy a néhai állapodott meg az I. rendű alperessel és nem a családi cégek nevében tett nyilatkozatot, és ezt alátámasztják a lemondások szövegei is. A másodfokú végzésre utalással kiemelték, hogy több bizonyíték is a cégek mellett szól. Ők utalták át a pénzeket, és a kötelezettségvállalás szerint mindig úgy állapodtak meg, hogy a cégek a tulajdonosok, amit a cégek láthatóan így is kezeltek.

A felperesek többször is hangsúlyozták, hogy a megállapodások szóban és ráutaló magatartással jöttek létre. Az I. rendű alperes azóta sem számolt el az átutalt összegek 50%-ával, ugyanakkor nem merülhet fel észszerű kétség az ingatlanszerzések forrását illetően, ezért az elsőfokú ítéletnek a részbeni felperesi finanszírozásra utaló megállapítása sem helytálló. Ennek alátámasztására részletesen ismertették a kihallgatott tanúk vallomásainak egyes részeit, és kiemelték, hogy nem helytálló az elsőfokú ítéletnek az a része sem, hogy nem ismert a néhai és az I. rendű alperes közötti megállapodás tartalma. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság 2 olyan személyt is kihallgatott, akik az érintett időszakban részt vettek a vállalatcsoport magyarországi tevékenységében, de az ítélet csak a magyarországi megbízott szerepét emelte ki. Időrendi sorrendben bemutatták az átutalásokat, cégalapításokat és az ingatlanvásárlásokat. Álláspontjuk szerint iratellenes az a megállapítás is, hogy a néhai valamennyi ingatlant fel akarta újítani, míg a részvényekkel kapcsolatos alperesi védekezés pontosan azt támasztja alá, hogy a magyarországi eszközök átruházására vonatkozó kötelezettsége fennáll, és mindig is fennállt. A néhai jognyilatkozatai kiterjedtek az általa képviselt társaságokra is, és azt igazolják, hogy a felperesek és az I. rendű alperes között jött létre jogviszony. A II. rendű felperes könyvvizsgálójának szerepe is igazolja, hogy a II. rendű felperes részese volt a jogviszonynak. Ellenkező esetben nem lett volna szükség ilyen típusú könyvvizsgálatra. A néhai által írt 2016. november 8-ai írásbeli nyilatkozathoz kapcsolódóan kiemelték, hogy a néhai a cégeiről is saját nevében beszélt, és a saját, illetőleg a cégei ügyvédjének is tekintette az I. rendű alperest. A II. rendű felperes könyvvizsgálójának levelével kapcsolatban rámutattak, hogy az ítélet [25]-[26] pontjaival ellentétben annak címzettje nem az I. rendű alperes, hanem a néhai.

A 2016. november 14-ei találkozáson 3 forrása is volt, amelynek lényege, hogy ekkor szóban létrejött a teljes megállapodás, amelynek tartalma szerint az I. rendű alperes bárkire, akit a

néhai megjelöl, ellenérték nélkül átruhazza a magyar eszközöket. Álláspontjuk szerint a tartozást elengedő nyilatkozat kiterjedt a magyarországi befektetésekre átutalt, illetőleg a vételárként ténylegesen megfizetett összegekre. A találkozót illetően hangsúlyozták, hogy a jegyzőkönyv 6. pontja szerint a befektetések nem az I. rendű alperesé és nem is a néhaié, hanem a vállalatcsoporté voltak. Az I. rendű alperes javaslatára egészítették ki a kötelezettségvállalási nyilatkozatot a néhai nevével mint címmel, amit a tulajdonosok megbízásából eljáró ügyvéd az I. rendű alperes kérésére képviselőként írt alá, ezért az ítélet indokolásával ellentétben nem ellenjegyzésként szolgált.

A kötelezettségvállaló nyilatkozatot részletesen elemezve hangsúlyozták, hogy a legfontosabb tartalmi eleme az ellenérték nélküli átruházási kötelezettség. Az I. rendű alperes kísérő levele pedig igazolja, hogy valós a kötelezettségvállalás tartalma. A 2017. január 19-ei írásbeli nyilatkozat a felperesektől érkezett, amelyből okszerűtlen arra következtetni, hogy az örökösök az apjuk privát vagyonaként tekintettek a magyarországi eszközökre. A kötelezettségvállalás pedig visszavonhatatlanul és időkorlát nélkül tartalmaz átruházási kötelezettséget.

Sérelmezték, hogy az elsőfokú ítélet a másodfokú végzés tartalmából egyetlen momentumot ragadott ki, miközben figyelmen kívül hagyta azt a következtetést, hogy az alapjogviszony a felperesek és az I. rendű alperes között jött létre. Az elsőfokú bíróság tévesen hárítja a felperesek terhére az alkalmazandó jog bizonyítását, amellyel megsértette a tvr. 5. §-t, a Pp. 3. § (3) bekezdést és a 221. § (1) bekezdést, mert a bíróságnak hivatalból kell alkalmazni az irányadó külföldi jogot, ezért téves a felekre terhelni ennek a bizonyításnak a sikertelenségét. Az elsőfokú ítélet sérti a Róma I. rendelet 4. cikkét, és az ahhoz kapcsolódó indokolási kötelezettséget.

Az I. rendű alperes életvitelének központja ország1, csak alkalmanként járt Magyarországon, és a tájegységen szokásos az ilyen típusú tartós megbízási jogviszony. A nyilatkozatot és a kötelezettségvállalást is országban1 írták alá, mint ahogy az I. rendű alperes által hivatkozott csereszerződéssel érintett külföldi cégekben fennálló üzletrészek is külföldi1ára mutatnak. A tanúvallomások is alátámasztják, hogy egy külföldi működési központú cégcsoport egy külföldi ügyvéddel kötött megállapodást magyarországi befektetésekről. Kiemelték, hogy a legszorosabb kapcsolat elvének alkalmazása csak kivételes jellegű, amelynek megalapozott indokát kell adni. Ennek az elsőfokú bíróság nem tett eleget, és meg sem kísérelte a perbeli jogviszony minősítését. Álláspontjuk szerint az ingatlan befektetésre irányuló atipikus megbízási keretében az I. rendű alperes nyújtott szolgáltatást a pénzzolgáltatást biztosító külföldi felperesek részére. A jogviszony közvetlen tárgya nem ingatlanokra, hanem a felperesek pénzének befektetésére irányult. A kötelezettségvállaló nyilatkozat aláírásánál jelen volt az ügy valamennyi kulcsszereplője, akik mindannyian külföldi állampolgárok, így az elsőfokú bíróság a Róma I. rendelet contra legem értelmezésével alkalmazta a kitérítő záradékot.

Hangsúlyozták, hogy az alapjogviszony tartalmának bizonyítása nem a felpereseket terheli, hanem az I. rendű alperest, amelyet a felperesek a 2023. november 27-ei beadványunkban helyesen meghatároztak. A másodfokú bíróság már döntött a felperesek keresetösségi jogáról, és a folytatódó eljárásban nem keletkezett ezt cáfoló bizonyíték. Emellett az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a megismételt eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményeit, és jogsértő módon jutott arra a következtetésre, hogy az alperesek nem álltak jogviszonyban a felperesekkel. Az elsőfokú ítélet sérti a Pp. 206. § (1) bekezdést. Iratellenesen azt a látszatot kelti, hogy a felperesek arra hivatkoztak, hogy a pénzáttulások hozták létre jogviszonyt, miközben a felperesek a bankszámla-kivonatokat az okirati bizonyítékok körében emelték ki.

A felperesek törvényes képviselőjének meghallgatása alátámasztotta, hogy a felperesek részesei voltak az alapjogviszonynak, és lényeges körülmény, hogy az I. rendű alperes a

felperesektől kapta az ügyvédi tevékenységének ellenszolgáltatását, amit az elsőfokú bíróság nem értékelt. A felperesek már eredetileg is a jogviszony alanyai voltak, amely összhangban áll a kötelezettségvállaló nyilatkozat tartalmával, mert az I. rendű alperes egyértelműen úgy nyilatkozott, csak ideiglenesen tartja a saját neve alatt az eszközöket. Az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg a kötelezettségvállalás tartalmát is, és téves következtetéseket vont le a tulajdonosok és a címzettek személyét illetően. A könyvvizsgáló tanúvallomásából megállapítható, hogy a II. rendű felperes az I. rendű alperessel szembeni követelésként tartotta és tartja a mai napig is nyilván az átutalt összegeket. A felperesek részletesen kitértek a tanúvallomás egyes részeire, amely álláspontjuk szerint a levélváltásokkal együtt azt is bizonyítja, hogy már 2016 előtt is volt elszámolás felperesi társaságok nevében, és a könyvelő maga is a II. rendű felperes képviselőjeként lépett fel.

Állították, hogy a jogviszony nemcsak a felperesek és az I. rendű alperes, hanem a felperesek és a II-VIII. rendű alperesek között is létrejött, mert a kötelezettségvállaló nyilatkozat aláírásánál az I. rendű alperes a II-VIII. rendű alperesek képviselőjében is eljár, amiről az elsőfokú ítélet nem rendelkezett, így nem merítette ki a felperesek keresetét.

Összefoglalva rámutattak, hogy az elsőfokú bíróságnak a jogviszonyok, valamint annak alanyai tekintetében tett megállapításai és következtetései nem helytállóak, iratellenesek, mert nem lehet kérdéses, hogy a felperesek és az alperesek között a kötelezettségvállaló nyilatkozat tartalmával létrejött a szerződés.

Az elsőfokú bíróság helytelenül idézte a felperesek jognyilatkozat pótlására irányuló kereseteit, mert azok ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alkalmas okiratok pótlására irányultak. A felperesek a bejegyzési engedély pótlását a másodlagos kereseti kérelmekben kérték, így az ítélet sérti a Pp. 213. §-t, a 3. § (2) bekezdést és számos anyagi jogi szabályt.

Az átruházási jogügyletek létrehozására irányuló kereseteknél ismételten utaltak arra, hogy az alapjogviszony szóban és ráutaló magatartással jött létre a felperesi társaságokat képviselő néhai és az I. rendű alperes között azzal a tartalommal, hogy a felperesek által átutalt forrásokat az I. rendű alperes magyarországi ingatlanberuházásokra fordítja, amelyeket társaságokon keresztül valósít meg, azokat saját nevében tartja, és a felperesek első utasítására átruházza őket a felperesekre, egyúttal visszafizeti a fel nem használt összegeket. A trust egy országban1 bevált szerződéses gyakorlat, amelynél a beruházások folyamatában határozzák meg az egyes vagyoni eszközöket, és ezt nem lehet ráerőszakolni a magyar polgári jog intézményeire, így csak atipikus szerződésnek lehet tekinteni. Az I. rendű alperesnek akkor sincs jogalapja megtartani az átutalt összegeket, ha a szerződés érvénytelen vagy nem jött létre. Ha létrejött, de érvénytelen, az eredeti állapot helyreállítása miatt kell visszautalni.

A 2016. november 14-ei találkozón történtek az eredeti alapjogviszony megerősítéseként értelmezhetők, ami még egy magyar jog szerinti önálló megállapodásnak, az üzletrészeket érintő ajándékozási szerződésnek is megfelel. Az írásbeliség megvalósult, mert a felperesek szerkesztették a kötelezettségvállaló nyilatkozatot, amit megbízott ügyvédjük útján elküldtek az I. rendű alperesnek, aki azt aláírta, majd aláíratta a felpereseket képviselő ügyvéddel is. Ezzel a megállapodás létrejött, és a 2 aláírással ellátott okirat jelenti az írásbeli formát. Emellett 4 olyan okirat is azonosítható, amelyek alapján egyértelmű, hogy a felperesek elfogadták a kötelezettségvállalást. A záradék szerint a kötelezettségvállalás minden korábbi megállapodás helyébe lép, és ezzel a 2014-2016 közötti írásba nem foglalt megállapodások is megszűntek. Erre tekintettel a kötelezettségvállalási nyilatkozat az üzletrészek átruházására irányuló előszerződésnek minősülő okirat, amelynek azért lehet többféle értelmezést tulajdonítani, mert egy külföldi jogi iratra kell ráerőszakolni a magyar jogot, emellett az okirat egyoldalú tartozáselismerésnek is minősülhet.

Állították, hogy elfogadó nyilatkozataik nem késték el, mert nem tudtak arról, hogy el kell fogadni a magyar jog alá kényszerített kötelezettségvállalást. A magyar jog szerinti

értelmezéssel véghatáridő hiányában egy időbeli korlátozás nélküli, vagy legalábbis nagyon hosszú ajánlati kötöttség állapítható meg. Az elsőfokú bíróság fel sem vetette azt a lehetőséget, hogy az I. rendű alperes a kötelezettségvállaló nyilatkozattal elfogadta a felperesek ügyvédje által készített iratot, és ezzel létrejött a szerződés. Az ügyvédi iroda az örökösök és vállalataik nevében már 2017. január 19-én közölt egy felszólítást. A további felszólító levelek nem késtek el, mert a Ptk. 6:65. § (1) bekezdés b) pontban írt rendes körülmények közötti kitétel a jelen esetben akár fél évet is jelenthet. Hivatkoztak a BDT2014. 3660. számú döntésre és a lényeges feltételeket érintően a XXV. számú PED praktikus megközelítésére. Rámutattak, hogy önmagában nem teszi érvénytelenné vagy hiányossá a szerződést, hogy a felperesek maguk határozhatták meg az egymás közötti tulajdoni hányadokat vagy maguk helyett más vevőt is kijelölhettek, és jogosultak voltak a vevő személyének későbbi kijelölésére is.

Az alperesi társaságok üzletrészeire irányuló keresetek nem csak tűrésre, hanem üzletrészek átruházására vonatkozó jognyilatkozat pótlására és átruházási szerződés létrehozására is irányultak, amelyeket az elsőfokú ítélet nem tartalmazott. Az elsőfokú bíróság a tűrésre irányuló kereseteknél nem tett megfelelően különbséget, ezért az ítélet sérti a Pp. 213. §-t.

Kiemelték, hogy a pénzbeli marasztalás iránti kérelmüknél 4 különböző jogcímet is megjelöltek, a kötelezettségvállalást, a kölcsönszerződést, az érvénytelenség jogkövetkezményeit és a jogalap nélküli gazdagodást, amelyek ténybeli alapjaként mindvégig hivatkoztak valamennyi önálló átutalási megbízásra.

Rámutattak, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez nem szükséges a futamidőben történő megállapodás vagy valamilyen speciális ellenszolgáltatás kikötése, és egyértelműen megállapítható, hogy ideiglenesen adták át pénzüsségeket. A szerződés akkor is létrejön, ha a felek nem határozzák meg a kölcsön visszafizetésének határidejét. A kötelezettségvállalásnál az eszközök fogalmába beletartoznak a befektetésekként definiált pénzeszközök is, amit az I. rendű alperes köteles a felpereseknek visszafizetni, és az elsőfokú bíróság ebben a körben is kirívóan okszerűtlenül értékelte a bizonyítékokat. Nem tulajdonított megfelelő jelentőséget az egyértelmű bizonyítékoknak, ugyanakkor kiemelt jelentőséget tulajdonított egyes tanúvallomásoknak. Egyértelmű, hogy a döntéshozó néhai nem a saját nevében, hanem a felpereseken keresztül intézte a cégcsoport üzleti ügyeit, és ha utasítást adott, azt nem a saját nevében tette. Az iratokból azt a következtetést lehet levonni, hogy a néhai képviselőjüként utasította a felpereseket, ezért a felperesek mindvégig a jogviszony alanyai voltak.

A felperesek fenntartották azt is, hogy a jogviszony a felperesek és a II-VIII. rendű alperesek között is létrejött, és sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a felmentvényeket is okszerűtlenül értékelte. Egyik ilyen nyilatkozat sem terjed ki a magyarországi befektetésre átutalt pénzüsségekre, mert az eszközök fogalmába beletartoznak a befektetésekként definiált pénzüsségek. Emellett az üzletrészeknek és az ingatlanoknak pénzben kifejezhető értéke van, és a nyilatkozat abból indult ki, hogy az I. rendű alperes pénzt kapott a felperesektől.

Az elsőfokú bíróságnak a tartozást elengedő nyilatkozatnál a külföldi jog tartalmának megállapítása érdekében igénybe kellett volna vennie több eljárási lehetőséget is. Már a tvr. idejében is irányadó volt az észszerű idő követelménye, azonban az elsőfokú bíróság passzívan kívárta ennek elteltét, és jogszabálysértő, hogy áttért a magyar jog alkalmazására. A felperesek sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem foglalkozott a Kúria BH2017. 404. számú és a ügyszám2 számú határozataival. Súlyos eljárási szabálysértést követett el, amikor az észszerű idő lejárta előtt áttért a magyar jog alkalmazására. A magyar jog alapján sem engedhető meg, hogy az I. rendű alperes jogkövetkezmények nélkül magánál tartsa az átadott pénzüsségeket, így a bizonyítékok helyes értékelése szükségszerűen a kölcsönszerződés létrejöttének és az I. rendű alperes tartozásának megállapításához vezet, ezért az ítélet sérti a

Pp. 3. § (1)-(2) bekezdéseket, a 206. § (1) bekezdést, a 221. §-t és a 213. §-t, ezentúl számos anyagi jogi szabályt.

Az érvénytelenségre alapított keresetekhez kapcsolódóan kifejtették, hogy bizonyították az alapjogviszony tartalmát, így nem nekik kell az alaptalan gazdagodást alátámasztani, hanem az I. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítani az eltérő felhasználást és annak jogalapját. Az alperesek ezt nem tudták hitelt érdemlően igazolni, ami az alaptalan gazdagodás irányába támasztja alá a felperesek álláspontját, így az ítélet sérti a Pp. 164. § (1) bekezdést, a 206. § (1) bekezdést, a 221. §-t és számos anyagi jogi jogszabályt.

Az ingatlan bizományra alapított keresetük tekintetében rámutattak, hogy kifejezetten az alperes védekezése miatt érveltek azzal, hogy akár bizományi szerződésnek is minősülhet a kötelezettségvállaló nyilatkozat tartalma. Hivatkoztak a Ptk. 6:88. § (2) bekezdésre és arra, hogy a kötelezettségvállalásnak nem az a lényege, hogy az eszközök kinek a javára vannak az alperesek birtokában, hanem az, hogy azokat első felszólításra át kell ruházni. A Ptk. 6:88. § (2) bekezdés alkalmazásával a kereset még abban az esetben is alapos, ha ingatlan bizományi szerződésnek minősítette volna az elsőfokú bíróság a felek közötti jogviszonyt. Az üzletrészek nem ingóságok, a Ptk. 6:281. § (1) bekezdés alapján ugyanakkor bizományosi szerződés tárgya ingó dolog lehet. Ha a szerződés üzletrészre irányuló vételi bizománynak minősülne, a kereset a Ptk. 6:283. § (1) bekezdés szerinti átruházási kötelezettség folytán is megalapozott. Utaltak a Ptk. 6:112. § (1) bekezdésre és az eredeti állapot helyreállításával összefüggő elszámolási kötelezettségre. Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet ebben a részében is sérti a Pp. 3. § (1)-(3) bekezdéseit, a 206. § (1) bekezdést és a 221. §-t, valamint a Ptk. számos rendelkezését.

A jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatosan idézték a Ptk. kommentárt. Utaltak a felperesek törvényes képviselőjének meghallgatására, valamint arra, hogy az átutalások közlemény rovatainak valóságtartalma nem releváns a jogalap nélküli gazdagodásnál. A felpereseknek volt eljárási lehetősége, hogy a szerződés teljesítése iránti kereset mellett másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén is előterjesszék keresetüket, és a jogalap nélküli gazdagodásnak a Ptk. 6:579. § (1) bekezdésében foglalt valamennyi tényállási elemét bizonyították. Az elsőfokú bíróság megállapításai iratellenesek és okszerűtlenek, mert figyelmen kívül hagyta 2 kulcsfontosságú tanú vallomását, és a per szempontjából lényeges átutalásokkal és közleményekkel szemben a per tárgyához nem tartozó átutalásoknak tulajdonított jelentőséget. A felperesek a pénz visszafizetésre irányuló kereseti kérelmüket egyértelműen arra alapították, hogy nem ajándékozási szándékkal utalták át a pénzt, ezért a felek közötti szerződéskötés hiányában az indokolatlan vagyoneltolás orvoslásának végső eszközeként a jogalap nélküli gazdagodást kell alkalmazni. Mindezek alapján az ítéletnek ez a része sérti a Pp. 206. § (1) bekezdést, a 221. §-t, valamint az anyagi jogi szabályokat.

A bizalmi vagyonkezelés szintén az I. rendű alperes védekezése volt. A felperesek ismét utaltak arra, hogy a országban1 bevett jogintézmény (trust) magyar jogi minősítése bizonytalan. Nem szükséges, hogy a vagyonrendelő legyen a kedvezményezett. A szerződéskötéskor nem lényeges a kedvezményezett megjelölése, amire lehetőség van később is, és elegendő a kedvezményezettek körének meghatározása. A szerződés írásba foglalása is megtörtént. Ha mégis megsértették az alakiságot, a semmisség jogkövetkezménye az eredeti állapot helyreállítása, és ebben az esetben a bizonyítási teher az I. rendű alperesre hárul. Erre tekintettel az ítélet sérti a Pp. 3. § (1)-(2) bekezdéseket, a 3. § (3) bekezdést és a 206. § (1) bekezdést, valamint számos anyagi jogi szabályt.

Végül a felperesek kérték, hogy a másodfokú bíróság indoklással ellátva bírálja felül az elsőfokú ítéletnek a perköltséget tartalmazó rendelkezésének jogszerűségét is, mert álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság indokolatlanul magas összegben állapította meg a

perköltséget, amellyel megsértette a rendelet 3. § (6) bekezdést azzal, hogy okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat, ezáltal a Pp. 206. § (1) bekezdés is sérült.

[3] Az I. és III-VIII. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben – annak tartalma szerint – az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték azzal, hogy a másodfokú bíróság a csatlakozó fellebbezés szerint az elsőfokú ítélet indokait részben változtassa meg.

Előadták, hogy a fellebbezés számos ponton sérti az eljárási szabályokat, mert a látszólagos halmazat problémája a tűrésre kötelezéshez képest a másodlagosan és harmadlagosan előterjesztett keresetek teljesítésére irányuló körben továbbra is fennáll. Emellett a kérelem határozatlan, mert felperesek nem definiálják milyen átruházási ügylet létrehozását kéri, ugyanakkor a fellebbezés számos új jogállítást tartalmaz.

A felperesek 2022. január 17-én úgy nyilatkoztak, hogy a magyar jogot kell alkalmazni, és ezt a megismételt eljárásban sem kifogásolták. Kizárólag a fellebbezésben hivatkoztak arra, hogy a jogviszonyra a külföldi jog az irányadó. Az alkalmazandó jogot azonban nem az határozza meg, hogy melyik alapján könnyebb az igényérvényesítés. Mindezek miatt a külföldi jogra alapított keresetek és az erre alapított fellebbezés is megalapozatlan.

Kiemelték, hogy az I. rendű alperes nem a felperesek, hanem a néhai megbízottja volt, és a felperesek személyes joga tiltotta a saját részre történő befektetést. A kötelezettségvállaló nyilatkozat nem minősül önálló jogalapnak. Az alapjogviszony nem a felperesek részvételével jött létre, így ez a nyilatkozat kizárólag a szerződésmódosítás szabályai szerint változtatható volt a már létrejött jogviszonyon.

Az alperesek részletesen elemezték a kötelezettségvállaló nyilatkozat tartalmát és a tanúvallomásokat. Kiemelték, hogy az I. rendű alperes és a néhai között évekre visszanyúló személyes üzleti és bizalmi kapcsolat állt fenn. Emellett a néhai a felperesek számláin lévő pénzeszközöket a személyes szükségleteire is fordította, így a felperesek pusztán kifizetési helyként funkcionáltak. A néhai a saját nevében és a saját üzleti együttműködése keretében írta a tartozást elengedő nyilatkozatot is, ugyanakkor az örökösök, és nem az alperesek szólították fel 2017. január 19-én az I. rendű alperest. Mindezek alátámasztják, hogy a felpereseknek nincs keresetőségi joguk az alperesekkel szemben.

Álláspontjuk szerint kétséget kizáróan bizonyított, hogy az alapjogviszony a néhai és az I. rendű alperes között jött létre. Ezt kifejezetten alátámasztott a felperesek törvényes képviselőjének személyes meghallgatása, amelynek számos pontját idézték és elemezték. Emellett a néhai a befektetéssel kapcsolatos levelezéseknél mindig egyes szám első személyben tett nyilatkozatot, és önmagában az átutalás a felek között nem hozott létre jogviszonyt. A néhai saját vagyonának tekintette a befektetéseket, hiszen a feleségének történt kifizetéssel is az örökséget váltotta meg. Emellett a felperesek nem tudtak semmit a perbeli befektetésekről, azokat a saját személyes joguk tiltotta. A kötelezettségvállaló nyilatkozat által a felperesek nem váltak a részvételük nélkül korábban létrejött alapjogviszony részesévé, a kötelezettségvállaló nyilatkozat pedig nem keletkeztetett önálló jogalapot követelés érvényesítésére.

A kötelezettségvállaló nyilatkozatot a néhai utasításai alapján állították ki, a néhai saját maga működött együtt az I. rendű alperessel, ami nem teremt önálló jogalapot a felperesek igényérvényesítésére. Az I. rendű alperes nem tett átruházásra irányuló jognyilatkozatot, csak azt rögzítette, hogy felszólítás alapján az átruházáshoz szükséges nyilatkozatokat megteszi. Az I. rendű alperesre nézve ez csak akkor keletkeztethet kötelezettséget, ha mint szerződéses ajánlatot a felperesek elfogadták volna. A fél évvel későbbi nyilatkozatok azonban a magyar jog szabályai szerint nem minősülhetnek elfogadó nyilatkozatnak.

A felperesek a fellebbezésben új tényállítások alapján hivatkoznak az előszerződés létrejöttére, amelyek a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján nem vizsgálhatók. A felperesek által előadott megállapodás nem jött létre a 2016. november 14-ei találkozón, és ugyancsak a Pp. 235. § (1) bekezdésébe ütközik az a hivatkozásuk, hogy a kötelezettségvállaló nyilatkozat elfogadó nyilatkozatnak minősül. Az egyoldalú kötelezettségvállalás nem tekinthető szerződéskötési ajánlatnak, így az arra tett elfogadó nyilatkozat eleve nem hozhat létre szerződést. Mindezek mellett az ajánlati kötöttség határidején belül a felperesek nem tettek elfogadó nyilatkozatot, és a kötelezettségvállalás, valamint a kézhezvételt igazoló aláírás sem tekinthető elfogadó nyilatkozatnak. A kötelezettségvállaló nyilatkozat semmilyen lényeges feltételt nem tartalmaz, így abból a felpereseknek nem keletkezett jogosultsága. Amennyiben ingyenes juttatásnak minősülne, az I. rendű alperes a Ptk. 6:236. §-a alapján megtagadhatná az abból fakadó bármely kötelezettséget. Mindezek mellett kiemelték, hogy a kötelezettségvállalás nem tartalmaz pénztartozás megfizetésére vonatkozó nyilatkozatot.

A felperesek igényérvényesítése az alapjogviszony alapján is kizárt, mert az szóban jött létre, és a tartalma bizonytalan. A szóbeliség kizárja a felpereseknek az ingatlanokra és az üzletrészekre vonatkozó kereseteit. Az írásbeliség hiányában arra sincs szükség, hogy a bíróság értékelje az ingatlan bizományra vonatkozó jogszabályi tilalmat, erre legfeljebb az érvénytelenség másodlagos jogkövetkezményeként lenne lehetőség, de a felperesek még a megállapodás tartalmát sem igazolták.

A néhai és az I. rendű alperes között üzlettársi típusú együttműködés állt fenn. Emellett a néhai a tartozást elengedő nyilatkozatban teljes mentességet biztosított az I. rendű alperesnek a korábbiakban teljesített bármely kifizetésre. A tartozáselengedés szempontjából a kötelezettségvállalás lényegtelen, mert a felperesek a tartozáselengedést követő időszakra akkor hivatkozhatnak, ha a kötelezettségvállaló nyilatkozat önálló jogalapot teremtené bármely felperesi követelésre.

Az elsőfokú bíróság a tvr. 5. § (3) bekezdés alapján helyesen alkalmazta a magyar jogot a tartozást elengedő nyilatkozatra, és a felperesek ezzel kapcsolatos fellebbezése azért alaptalan, mert a tartozáselengedés a perben évek óta tárgyalt kérdés volt, ehhez képest csak a 2020. augusztus 24-ei nyilatkozatukban hivatkoztak a tvr. 5. §-ra, és ezzel kapcsolatban 5 éven keresztül nem szolgáltattak a bíróság tájékozódását elősegítő bizonyítékot. A tartozáselengedés az I. rendű alperes bármely, az alapjogviszonyból fakadó tartozását kizárja, ez volt a célja, ugyanakkor a II-VIII. rendű alperesekkel szemben az ingatlanokra vonatkozó kereset teljesen alaptalan.

Az I. rendű alperes az együttműködésnél a saját vagyonát is felhasználta, és igazolta, hogy a néhaival közös befektetései álltak fenn, saját vagyonból is teljesített kifizetéseket. Az érvénytelenség másodlagos jogkövetkezményeit azonban egészében kell levonni, ezért nincs lehetőség arra, hogy a felperesek hozzájuthassanak az általuk átutalt összeghez, míg az I. rendű alperes nem. A felperesek azt sem igazolták, hogy az átutalások az általuk előadott célra történt, amit a közlemények tartalma is alátámaszt. A magyarországi ingatlanvásárlás megjelölés mellett feltüntettek számos egyéb (befektetés, engedélyek, jogi díjak stb.) közleményt is. A közleményeknek ugyanakkor a tranzakcióval érintett ügylet jogalapját tekintve semmilyen jelentősége nem volt. A felpereseknek ez esetben is igazolniuk kellett volna, hogy kizárólag a magyarországi ingatlanvásárlásokra szánták az átutalásokat, ezért a közlemények alkalmatlanok a felperesi állítások alátámasztására.

A felperesek állítása szerint ingatlanok vásárlására és későbbi átruházására utalták a pénzt, ami kizárja a kölcsönszerződés megkötését. Emellett egy külföldi3, külföldi4 és külföldi2 cég által egy külföldi1 magánszemélynek külföldi2 bankszámlára utalt pénzüsszeget érintő kölcsönre a magyar jog nem lehet irányadó. Az alperesek a kölcsönszerződést illetően mindezek mellett utaltak a tartozást elengedő nyilatkozatra.

A felperesek jogalap nélküli gazdagodásra alapított keresete sem alapos, mert az alapjogviszony létezése ezt szükségszerűen kizárja. A felperesi tényállítások nem a jogviszony keretein túlmenő tartozatlan teljesítésre, hanem a felek közötti megállapodás alapján történt teljesítésre vonatkoznak. Csak az eltérő tények nyithatják meg a szerződésen alapuló, de a szerződés kereteiből kilépő igényérvényesítés jogát, mint ahogy azt az alperesek a csatlakozó fellebbezésükben kifejtették.

Álláspontjuk szerint az egyetlen rendelkezésre álló okirat joghatás kiváltására alkalmatlan, az eredetileg létrejött alapjogviszony pedig meghatározatlan. Kiemelték azt is, hogy a felperesek országban1 a külföldi1 anyagi jog szerint is érvényesítik az igényüket.

[4] A II. rendű alperes nem terjesztett elő fellebbezési ellenkérelmet, a másodfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot, és a másodfokú tárgyaláson sem jelent meg.

[5] Az I. és III-VIII. rendű alperesek az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott csatlakozó fellebbezésükben kérték, hogy a másodfokú bíróság a perköltséget érintő rendelkezés megváltoztatásával emelje fel 116.975.329 forintra a felperesek által fizetendő elsőfokú perköltség összegét.

Indokaik szerint a pernyertességükre tekintettel a rendelet szabályai szerint a pertárgy érték alapján 108.125.329 forint ügyvédi munkadíjra váltak jogosulttá. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság 71.150.000 forintban határozta meg az alperesek részére járó perköltséget, amellyel indokolatlanul mérsékelte az ügyvédi munkadíjat. A felperesek 2017 őszén indították a bonyolult szerkezetű és többször megváltoztatott keresetet, míg az elsőfokú ítélet meghozataláig 8 év telt el. Az első elsőfokú ítélet 401., míg a megismételt eljárásban 220. sorszámú volt. Az eljárás alatt 40 tárgyalás nap volt, amelyek együttes időtartama 86 óra és 24 perc. A felperesek 675 oldalnyi beadványt terjesztettek elő, az alperes 465 oldalt. Az alperesek jogi képviselőjének teljes időráfordítása a felperesi beadványok áttekintésével, az alperesi beadványok elkészítésével, a külföldi ügyféllel való egyeztetéssel, tárgyalásokra való felkészüléssel és a tárgyalások ellátásával a fellebbezéssel támadott elsőfokú ítélet meghozataláig terjedően összesen 3.047 óra volt. A jelentős perértékkel járó felelősség folytán az ügyvédi iroda több munkatársa egyidejűleg végzett tevékenységet. Utalt a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria eseti döntéseire, amelyek következtetései a rendelet 3. §-a szerint megállapított munkadíjnál is figyelembe vehetők. Ha az alperesek megbízási szerződés alapján kívánnák a munkadíjat érvényesíteni, jelentősen meghaladná a rendelet szerinti összeget. A munkadíj mérséklését kizárólag az indokolja, ha a jogszabály alapján járó munkadíj nem áll arányban a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel, ami jelen esetben nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott 66%-os mérséklés nem veszi figyelembe a per időtartamát, az abban kifejtett tevékenység nagyságrendjét, a pertárgy értékét és a felmerült jogi kérdések bonyolultságát. Megjegyezték, hogy az alperesek a megismételt eljárásra nem élnek külön költségigénnyel.

Kérték továbbá, hogy a másodfokú bíróság változtassa meg az elsőfokú ítélet indokolását azzal, hogy mellőzi a [168] bekezdést és megállapítja, hogy

„Amint arra az alperesek rámutattak, a felperesi könyvvizsgáló vallomása szerint a nem személyes költségnek minősülő kiadásokhoz szükséges volt a taggyűlés határozata. A perben nem volt vitás, hogy ilyen taggyűlési határozatok nem voltak, amiként az is tény, hogy a felperesek az átutalásokat előbb befektetésként, majd amikor ennek jogellenessége kiderült, akkor az I. rendű alperessel szembeni személyes követelésként tartották nyilván. Az elsőfokú

bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az átutalások nyilvántartásának és a taggyűlési határozatok nemlétezésének kérdése azért irreleváns, mert ilyen taggyűlési határozat nem lehetett szükséges, mert ez a napi gazdasági működést ellehetetlenítené. Ez a keresetösségi jog kapcsán levont következtetés a következők szerint téves. Ha valóban a felperesek befektetéséről lett volna szó (amit egyébiránt tilt a külföldi² jog, ekként a felperesek jogszabályba ütköző jogügyletből jogi következtetést eleve nem vonhatnak le), akkor ez nem a napi működés kérdésére tartozik, ekként a tanú vallomása értelmében szükséges lett volna taggyűlési határozat, és a nyilvántartás utóbb történő megváltoztatása sem történhetett volna eltérő tartalomra. Bár az I. rendű alperessel szembeni személyes követelésként való nyilvántartásra utóbb került sor, és az eleve nem fér össze a felperesek által a jogviszony tartalmára nézve állított tényekkel (és még csak fel sem veti annak magyar jog szerint való elbírálását), ehhez a tanú vallomása értelmében ugyanúgy szükséges lett volna a taggyűlés jóváhagyása. Milliárdos összegek átutalása ugyanis nem a napi működés keretei közé tartozik. A felperesek által előállított tanú előadása értelmében egyetlen esetben nem volt szükséges taggyűlési határozat: a néhai személyes céljára szolgáló pénzköltségek esetén. Az tehát, hogy taggyűlési határozat nem vitásan nem állt rendelkezésre, azt jelenti, hogy a perbeli átutalások a néhai személyes céljára szolgáltak. A taggyűlési határozat hiánya ennél fogva szintén a keresetösségi jog hiányára vonatkozó bizonyíték. Mindezt nem melleleg alátámasztja, hogy amint kézbesítési megbízott tanúvallomásában elmondta, hogy 2015-ben a ingatlan¹ utcában saját célra a néhai¹ úr magának is vásárolt egy házat.”.

Emellett kérték az elsőfokú ítélet [149]-[150] bekezdéseinek mellőzésével a következőket megállapítani:

„A felek közötti szerződéses jogviszony léte valóban nem zárja ki a jogalap nélküli gazdagodás iránti igényt. Ha a felek között vagyoneltolódás az egyébként a felek között fennálló szerződés keretein túl történik (pl. téves fizetés), akkor ebben a vonatkozásban nincs a felek között szerződéses megállapodás, így a jogviszony nélküli vagyonmozgást a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell rendezni. Erről szólnak az elsőfokú bíróság ítélete [149] bekezdésében felhívott eseti döntések. Az elsőfokú bíróság által felhívott ügyszám³ számú eseti döntés azt rögzíti, hogy a felek közötti szerződés létezése nem akadályozza a tartozatlanul történt teljesítés visszakövetelésének. Abban az esetben azonban, ahol a felek közötti vagyonmozgásra szerződéses jogviszony szolgáltat alapot, a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazása kizárt. Nem merül fel, hogy szerződésen alapuló teljesítés (vagyonmozgás) – annak bármely defektusára hivatkozás esetén – ultima ratio jelleggel rendezhető lenne a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint, vagyis az valamiféle kiegészítő szabály lenne arra az esetre, ha a szerződés szerinti vagyonmozgás szerződéses keretek között történő rendezésére valamilyen okból nincs mód (mert mondjuk a felperes nem képes bizonyítani a szerződés tartalmát). Ez a gondolkodás alapvetően ellentétes lenne a jogalap nélküli gazdagodás intézményének lényegével. Amint arra a Legfelsőbb Bíróság a BH 2010. 333. szám alatti eseti döntésében elvi érveléssel rámutatott, a jogalap nélküli gazdagodás subsidiarius jogcím. Nem alkalmazható tehát akkor, ha a követelésnek más – akár jogszabályon, akár szerződésen alapuló – jogcíme van. A jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazhatóságát azonban a szerződéses kötelelem megléte önmagában nem zárja ki. A szerződéses partner rovására előállott gazdagodást a Ptk. 361. §-a alapján kell visszatéríteni akkor, ha a vagyoneltolódásra a szerződéses jogviszony nem adott jogalapot, illetve a szerződésszegés szabályai alapján sem orvosolható az igazolatlanul előállott gazdagodás. Amikor tehát a felperesek arra hivatkoznak, hogy közöttük és az I. rendű alperes között volt valamiféle szerződés, ami alapján a felperesek pénzeket utaltak az alperesnek, aki azokat saját nevében befektette, és ezért nekik a szerződés értelmében valamilyen igényük van az alperessel szemben, akkor a jogalap nélküli gazdagodás, mint a felek közötti bármely állítólagos vagyoneltolódás rendezésére vonatkozó jogalap fogalmilag kizárt. A felperesi

tényállítások ugyanis nem tartozatlan, a jogviszony keretein túlmenő teljesítésre, hanem a felek közötti megállapodás alapján történt teljesítésre vonatkoznak. Ennek megfelelően hivatkoztak az alperesek a jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereset tekintetében arra, hogy az alapvetően ellentétben áll a felperesnek a szerződéses jogviszony alapján történő igényérvényesítésével. A szerződésen alapuló és a szerződés kereteiből kilépő igényérvényesítés alapjául szolgáló alanyi jogot alapvetően eltérő tények nyitják meg, márpedig a felperesek ebben a perben a felek közötti szerződés létrejövetelére és annak alapján történt teljesítésre hivatkoztak. Rá kell mutatni továbbá arra, hogy a jogalap nélküli gazdagodás a fentiekből következően értelemszerűen nem szolgálhat a szerződéses igényekkel kapcsolatos bizonyítási nehézségek megkerülésére. Nincs arról szó, hogy ha a felperes képtelen bizonyítani a szerződésből fakadó igényének fennállását, akkor – mintegy az ablakon visszamászva – a jogalap nélküli gazdagodás szabályai alapján érvényesíthetne igényt. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően helytállóan rögzítette ítélete 52. oldalának [134] bekezdésében, hogy „az alapjogviszony tartalmát a felpereseknek kellett a perben bizonyítani, a felperesek azonban nem tudták a perben minden kétséget kizáróan bizonyítani az alapjogviszony általuk állított tartalmát sem”. Minderre figyelemmel az elsőfokú bíróság ugyan helytálló jogkövetkeztetésre jutott, amikor – a keresetösségi jog fennállása hiányának kérdéséről függetlenül – a jogalap nélküli gazdagodásra alapított felperesi igényt érdemben – annak feltételei hiányára figyelemmel – megalapozatlannak találta, az eshetőleges keresetként utolsó sorban előterjesztett felperesi igényt ugyanakkor azért is indokolt elutasítani, mert azt a szerződéses jogviszony teljesítésére vonatkozó felperesi tényállítások fogalmilag kizárják.”

[6] A felperesek a csatlakozó fellebbezésre előadott fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel érintett részeinek helybenhagyását kérték.

[7] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt a Pp. 228. § (4) bekezdés szerint jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.

[8] A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés nem alapos.

[9] Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a tényállást alapvetően helyesen állapította meg, amit a másodfokú bíróság az alábbiak szerint pontosít.

[10] A külföldi illetőségű I. rendű alperes és a néhai között 2014-től a néhai haláláig tartó folyamatos jogviszony állt fenn. Ennek keretein belül az I. rendű alperes mindvégig a néhai megbízása alapján végzett különböző szolgáltatásokat a néhai részére. A néhai haláláig a felperesek a néhai korlátlan vezetése alatt működtek, és a felperesek megbízottjai, alkalmazottjai feltétel nélkül végrehajtották az utasításait.

[11] A néhai 2014-ben elhatározta, hogy befektetési és magán célból Magyarországon alapított gazdasági társaságok útján – egyéb befektetések mellett – magyarországi ingatlanokat vásárol. Ennek lebonyolításával megbízta az I. rendű alperest, amihez úgy biztosította a pénzügyi eszközöket, hogy utasította a felpereseket a szükséges

pénzeszközöknek az I. rendű alperes részére történő átutalására. Miután a néhai kiválasztotta az ingatlanokat, az I. rendű alperes a néhaival egyeztetve teljesítette a megbízást, és egyszemélyes gazdasági társaságként megalapította a II-V. és VII-VIII. rendű alpereseket. Ezt követően a 3.000.001 forint jegyzett tőkével rendelkező II., III. és V. rendű alperes az I. rendű alperes által folyósított tagi kölcsönből megvásárolta a néhai által kiválasztott helység1 (II. rendű alperes), helység2 (III. rendű alperes) ingatlanokat és egy budapesti ingatlant (V. rendű alperes). A néhai által kiválasztott másik budapesti ingatlan a VI. rendű alperes tulajdonában állt. Az I. rendű alperes által biztosított tagi kölcsön felhasználása mellett a VIII. rendű alperes megvásárolta a VI. rendű alperes 100%-ot kitevő üzletrészét, így az I. rendű alperes tulajdonában álló VIII. rendű alperes lett a VI. rendű alperes egyetlen tulajdonosa.

[12] A néhai és az I. rendű alperes megállapodása szerint az I. rendű alperes a saját nevében, de a néhai utasításai alapján és a néhai javára megszerzett magyarországi befektetéseket a néhaira vagy az általa később megjelölt személyekre a jogosultak felszólítása alapján haladéktalanul átruházza. Az I. rendű alperes ilyen előzmények után írta alá a kötelezettségvállaló nyilatkozatot. A felperesek mint az eszközök megvásárlására kijelölt személyek 2017. június 8-ai és a július 10-én felszólították az I. rendű alperest az eszközök átadására és azoknak az intézkedéseknek a teljesítésére, amelyek a tulajdonjoguk gyakorlásához szükségesek, azonban az I. rendű alperes ennek teljesítését megtagadta.

[13] A tényállás fentiek szerinti pontosítása mellett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével a következő okok miatt értett egyet.

[14] A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróságnak a magyar bíróságok joghatóságát megállapító álláspontjával. A felperesek fellebbezése és a csatlakozó fellebbezés nem érintette az I. rendű alperes joghatósági kifogásának – egyébként a jogszabályoknak mindenben megfelelő – elbírálását, ugyanakkor a Brüsszel Ia. rendelet 6. cikk (1) bekezdés alapján alkalmazandó tvr. 125. § szerint a jelen eljárásra továbbra is irányadó a tvr., amelynek 57. §-a alapján – figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes Magyarországon jelentős értékű üzletrészekkel rendelkezik – a magyar bíróságok joghatósága egyértelműen megállapítható.

[15] A szerződéses kötelmi jogviszonyokban alkalmazandó jog meghatározására a Róma I. rendelet az irányadó, mert annak szabályai egységes jogként érvényesülnek a tárgyi és időbeli hatálya alá tartozó kérdésekben mind az Európai Unión belüli, mind harmadik államokat érintő tényállások esetében (Róma I. rendelet 2. cikk), és ha az alkalmazandó jog meghatározása szempontjából a jogvitában megítélendő tények, vagy viszonyok jogi minősítése kérdésében vita van, a magyar jog szabályainak és fogalmainak értelmezésével kell eljárni [tvr. 3. § (1) bekezdés].

[16] Az alkalmazandó jog meghatározza az érvényesíteni kívánt vitatott jog és az alapjául megjelölt tények fennállására irányuló bizonyítási cselekmények eljárási kereteit, így azt nem a lefolytatott bizonyítás eredményéhez képest, hanem elsősorban a keresettel érvényesített jog és az annak alapjául megjelölt tények figyelembevételével kell kiválasztani. A felperesek a jognyilatkozat pótlására és a szerződések létrehozására irányuló eshetőleges, de mindkét esetben jogalakításra irányuló kereseteiket arra a tényállításukra alapították, hogy az I. rendű alperes a kötelezettségvállaló nyilatkozatban tett vállalása ellenére megtagadta annak teljesítését. A felperesek ezáltal a jogalakítás iránti eshetőleges kereseteiket – alapvetően az alapjogviszony minősítése nélkül – az I. rendű alperes kötelmi hatályú kötelezettségvállalására alapították, ezért a keresetük szerint a teljesítésre kötelezett I. rendű alperes jellegadó szolgáltatása egyrészt a szerződés teljesítését megvalósító, illetőleg az

átruházási szerződést létrehozó jognyilatkozat közlése, amelynek joghatásaként a felperesek megszerezhetik az ingatlanok, illetőleg az üzletrészek tulajdonjogát.

[17] A tvr. már hivatkozott 3. § (1) bekezdésre figyelemmel a magyar jog szabályainak és fogalmainak értelmezésével kell elvégezni annak minősítését, ami a kapcsoló szabálynak az adott jogviszonyra történő alkalmazását jelenti.

[18] A felperesek a jogalakító keresetek ténybeli alapjaként elsősorban a kötelezettségvállaló nyilatkozatra hivatkoztak, amelynek tartalma a keresetekre és a magyar jog szerinti minősítésre tekintettel egyrészt vételi jogot (adásvételi szerződést; Ptk. 375. §), másrészt adásvételi előszerződést (Ptk. 208. §) keletkeztető szerződéses jognyilatkozatként minősíthetők, ezért az alkalmazandó jog kiválasztására alapvetően a Róma I. rendelet 4. cikk (1) bekezdés a) pont az irányadó. Ehhez képest nem hagyható figyelmen kívül, hogy a kötelezettségvállalás önmagában nem értelmezhető, mert a nyilatkozatnak két része van. Az első részben az I. rendű alperes összefoglalta a kötelezettségvállalás előzményeit, amely a magyar jog szerint beazonosítható módon tartalmazza azt a jogviszonyt, amelyből eredően az I. rendű alperes kötelmi hatályú kötelezettséget vállalt az eszközök átruházására. Ennek tartalma alapján az I. rendű alperes a néhai utasításai szerint eljárva eszközöket vásárolt a saját neve alatt az alkalmazandó jogszabályok szerint, amelyek átmenetileg vannak az I. rendű alperes nevében nyilvántartva. Mindezekre tekintettel az I. rendű alperes a néhainak végzett szolgáltatás keretében és annak teljesítéseként vállalta a tulajdonosként megnevezett felperesek első felszólítására az eszközök átruházását, így a kötelezettségvállalás ténylegesen az I. rendű alperes főszolgáltatásának teljesítéséhez tartozik, amely jogviszony azonban az alkalmazandó jog szempontjából a Róma I. rendelet (1) bekezdés b) pontjában írt kapcsolóelvnek feleltethető meg.

[19] Mindezek mellett a nyilatkozat utal arra, hogy az I. rendű alperes a Magyarország területén lévő eszközöket az alkalmazandó jogszabályok és előírások szerint köteles megvásárolni, ami a szolgáltatás teljesítésének módját illetően a magyar jogot jelenti, hiszen Magyarországon bejegyzett gazdasági társaságot csak magyarországi szabályok alapján lehet alapítani és nyilvántartani, és csak a magyar szabályok szerint lehet dologi hatállyal ingatlantulajdont szerezni, így a kötelezettségvállalás alapjául szolgáló szerződésnek ez a része a szolgáltatás tárgyának sajátossága miatt a magyar joghoz egyértelműen kapcsolódik, mert annak alkalmazása nélkül nem teljesíthető.

[20] A Róma I. rendelet 4. cikk (3) bekezdés alkalmazása szempontjából valamennyi olyan tényállási elemet figyelembe kell venni, amelyet a 4. cikk (1) bekezdésben szabályozott kapcsolóelvek nem nevesítenek. Ha a kapcsolóelvek közötti eltérés nem lényeges mértékű, továbbra is az elsődlegesen megjelölt jogot kell alkalmazni. Ezzel szemben, ha a nevesített kapcsolóelvek az adott jogviszony szempontjából nem rendelkeznek tényleges kapcsoló erővel, akkor választható ki az a kapcsolóelv, amelyik ezekhez képest szorosabban kapcsolódik egy másik országhoz. Ebből kiindulva kellett megállapítani, hogy az I. rendű alperes szokásos tartózkodási helyét vagy a jellemző szolgáltatás helyét, illetőleg az eszközök feletti rendelkezési jogot meghatározó és az azt alakító magyar jog által behatárolt szempontokat kell meghatározónak tekinteni.

[21] Mindezek együttes értékelése alapján megállapítható, hogy a néhai utasításaira és a magyarországi befektetések lebonyolítására irányuló jogviszonyban elsősorban nem az I. rendű alperes tartózkodási helye és nem is a teljesítéshez szükséges kifizetésekkel kapcsolatos cselekmények határozták meg a szerződés lényeges feltételeit, hanem az I. rendű felperes jellegadó szolgáltatásának teljesítése, amelyet a magyar jog előírásainak megfelelően kellett teljesítenie magyarországi gazdasági társaságok magyar jogszabályok szerint történő alapítása útján, kifejezetten Magyarországon fekvő ingatlanokkal történő gazdálkodás, azok különböző módon való felhasználása céljából.

[22] Ilyen adatok mellett az ismertetett indokok miatt a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a jogalakító (jognyilatkozat pótlása és szerződés létrehozása) keresetekre a magyar jogot kell alkalmazni.

[23] A felperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy a néhai halála és az I. rendű alperes meghallgatásának hiánya miatt nem állnak rendelkezésre olyan közvetlen adatok és bizonyítékok, amelyek segítségével a szóbeli megállapodás valamennyi feltétele megállapítható, így a kereset elbírálásához szükséges tényállásra (a magyarországi befektetéseket érintő megállapodás lényeges feltételeire) kizárólag a több szempontból is ellentmondásos tartalmú okiratok és a tanúvallomások alapján lehet következtetni, amelyeknek az időbeli utolsó bizonyítéka a kötelezettségvállaló nyilatkozat.

[24] A néhai által írt tartozást elengedő nyilatkozat – összhangban az I. rendű alperes kötelezettségvállaló nyilatkozatának tartalmával – egyértelműen tanúsítja, hogy a néhai és az I. rendű alperes között tartós üzleti kapcsolat állt fenn, amelynek keretében az I. rendű alperes a néhai részére és utasításai alapján számos megbízást teljesített. Az I. rendű alperes által a néhai részére írt 2014. november 12-ei levél és ehhez képest a néhainak a magyarországi befektetésekkel kapcsolatos előzetes egyeztetéseket tartalmazó 2014-ben és 2015-ben keletkezett levelezései egyértelműen tanúsítják, hogy az I. rendű alperesnek a magyarországi befektetéseket érintő feladata kezdettől fogva a néhai által finanszírozott olyan gazdasági társaságok alapítása volt, amelyek a néhai által kiválasztott magyarországi ingatlanok és más vagyoni eszközök tulajdonosává válnak. Ez utóbbi levelezésekből az is megállapítható, hogy a néhai célja Magyarországon nem csupán ingatlanok, hanem a megalapított társaságok útján egy központi iroda kiválasztása mellett egyéb befektetési lehetőségek (pld. a néhai 2014. december 24-én a magyarországi külügyi államtitkárnak írt levelében említett raktárprojekt, projekt1 projekt, illetőleg az I. rendű alperesnek 2015. május 1-én írt levele szerinti mezőgazdasági projekt) megszerzésére is irányult.

[25] A fentiek alapján az I. rendű alperesnek a magyarországi befektetéseket érintő megbízása a néhaival fennállt tartós üzleti kapcsolatnak egy jól elhatárolható részét jelentette, aminek a legfontosabb kiinduló pontja volt a gazdasági társaságok megalapítása, amelyet – a néhaitól származó tartozást elengedő nyilatkozat, és a 2016. november 7-ei levél, valamint az I. rendű alperestől származó kötelezettségvállaló nyilatkozat e tekintetben egyező tartalma szerint – az I. rendű alperes a néhai tudtával és utasításának megfelelően úgy teljesített, hogy a saját nevében megalapította a Magyarországon bejegyzett gazdasági társaságokat.

[26] Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy a levélváltások, mint a néhaitól származó írásbeli bizonyítékok nem utalnak arra, hogy a néhai az I. rendű alperessel a felperesek képviseletében kötött szerződéseket, és nem merült fel olyan értékelhető bizonyíték sem, amelyből arra lehet következtetni, hogy az I. rendű alperes a felperesek megbízása alapján járt el. Ezzel szemben a magyarországi üzleti partnerekkel folytatott levelezés azt támasztja alá, hogy a néhai egy összetett, nem csupán az ingatlanokra kiterjedő hosszú távú befektetést tervezett Magyarországon, és feltehetőleg később kívánta eldönteni, hogy a családi vállalkozások részére ezt miként használja fel. Mindezt teljes egészében alátámasztja az elsőfokú bíróság által is kiemelt 2016. november 14-ei e-mail tartalma, amely visszautal a 2016. november 14-ei találkozóra, és ezt igazolja az I. rendű alperes által 2016. november 16-án írt e-mail is.

[27] A szerződő felek nyilatkozatait tartalmazó okirati bizonyítékokból levonható következtetésekkel szemben a közvetett tudomással rendelkező tanúk vallomása, illetőleg a felperesek törvényes képviselőjének nyilatkozata nyilvánvalóan kisebb súllyal értékelhető. Mindezek mellett a felperesek törvényes képviselője úgy nyilatkozott, hogy az érintett

időszakban az külföldön⁵ élt, az I. rendű alperessel semmilyen üzleti kapcsolatban nem állt, annyit tudott róla, hogy a néhai ügyvédje, aki egy „utasított személy volt” a néhai által. A meghallgatásának további részei pedig a néhai és az I. rendű alperes megállapodását követő időszakhoz képest már csak utólag megismert tényekből levont következtetéseket tartalmazták, mert a néhai betegségének 2016. október 7-ei diagnózisát követően néztek utána a magyarországi befektetésnek. A II. rendű felperes könyvvizsgálója az érintett időszakról annyit adott elő, hogy nem tudja mi történt 2014-ben, mert csak a 2016 novemberi egyeztetésről vannak ismeretei, és a II. rendű felpereshez csak az átutalásra utasító értesítések érkeztek, ugyanakkor a néhai mint vezető a cég életében minden lényeges szerepet betöltött. Az alapjogviszonyt érintő megállapodás feltételei tekintetében a további tanúk vallomásai is csak közvetett információkon alapulnak, mert az I. rendű alperes és a néhai közötti szoros bizalmi viszony miatt nem rendelkeztek pontos információval. Függetlenül attól, hogy a néhai a II. rendű felperesnek nem volt törvényes képviselője, a felperesek törvényes képviselőjének előadása és a tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható az is, hogy a néhai valamennyi felperes nevében eljárhatott, ami azonban nem jelentette azt, hogy a felperesek a néhai és az I. rendű alperes közötti jogviszony alanyává váltak pusztán azért, mert a néhai utasításainak megfelelően feltétel nélkül teljesítették az átutalásokat az I. rendű alperes részére.

[28] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a megismételt eljárásban kiegészített bizonyítékok együttes értékelése alapján a Pp. 206. § (1) bekezdés megfelelő alkalmazásával valós tényként kizárólag az állapítható meg, hogy a megbízási jogviszony a néhai és az I. rendű alperes között jött létre. Erre tekintettel a fellebbezési ellenkérelemben előadottakkal szemben annak sem volt jelentősége, hogy a felperesek a közöttük és az I. rendű alperes közötti szerződéses jogviszony létrejöttét illetően a másodfokú eljárásban új tényeket állítottak.

[29] A néhai és az I. rendű alperes közötti jogviszonyban a magyarországi befektetéseket érintő megállapodás lényeges tartalmi eleme, hogy az I. rendű alperes mint megbízott a néhai mint megbízó utasításainak és érdekének megfelelően eljárva gazdasági társaságok alapítására és ezen keresztül tagi kölcsön formájában eszközök beszerzésére fordította a néhai által biztosított tőkét. Ebben a jogviszonyban az I. rendű alperes a néhai által biztosított forrásból a saját nevében megalapította a Magyarországon bejegyzett gazdasági társaságokat, másrészt a perben kirendelt könyvszakértő több alkalommal is kiegészített véleménye alapján a néhai kifejezetten az I. rendű alperes részére, a megbízás teljesítése céljából biztosította az ingatlanok megszerzéséhez szükséges vételárat, amit az I. rendű alperes tagi kölcsönként folyósított a társaságok részére. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a néhai és az I. rendű alperes között megbízási típusú – kifejezetten tevékenység ellátására irányuló – szerződés jött létre, amelynél az I. rendű alperes a néhai által biztosított pénzügyi forrásokat a néhai utasításainak megfelelően használta fel. Az I. rendű alperes 2016. november 7-ei írásbeli nyilatkozatának tanúsága szerint (utolsó bekezdés) a jogviszonyuk meghatározó eleme volt, hogy a néhai tudtával és az akaratának megfelelően az I. rendű alperes megalapította az I-V. és VII-VIII. rendű alpereseket. A szolgáltatott bizonyítékok (átutalási bizonylatok, valamint a könyvszakértői vélemény) alapján a cégalapítások költségeit, valamint – a társaságoknak juttatott tagi kölcsön útján – az ingatlanok megszerzéséhez szükséges kiadásokat az I. rendű alperes a néhai által átutalt összegekből fedezte.

[30] A fentiek szerint megkötött szerződés a Ptk. rendszerében bizalmi vagyonkezelési, illetőleg bizományosi szerződésként nem értelmezhető, mert nem állnak fenn ezeknek – az egyébként megbízási jogviszonyra épülő – szerződéstípusoknak a jellegadó

szolgáltatásait és a szerződő felek jogállását jellemző lényeges és a megbízási szerződés általános szabályaihoz képest speciális feltételei.

[31] A bizalmi vagyonkezelésnek az európai jogrendszerekben nincs egységesen elfogadott olyan feltételrendszere, amelyre tekintettel indokolt lenne a Ptk. rendelkezéseinek túlmutató szabályok alapján a néhai és az I. rendű alperes közötti jogviszonyt megítélni. A bizalmi vagyonkezelés lényege a tulajdonos és a vagyon feletti döntéseket meghozó vagyonkezelő személyének elválasztása, amelynél a tulajdonossal, illetőleg a kedvezményezettel szemben a vagyonkezelőt meghatározott kötelmi hatályú kötelezettségek terhelik, míg a jogviszony alapja a vagyoni eszközök tulajdonának átruházása [Ptk. 6:310. § (1) bekezdés]. A néhai és az I. rendű alperes közötti jogviszony keretében az I. rendű alperes jellemző szolgáltatása azonban annak a tevékenységnek az elvégzése volt, amelynek eredményeképpen a néhai abba a helyzetbe kerül, hogy megjelölje az üzletrészek későbbi tulajdonosának személyét amellet, hogy az I. rendű alperes kötelmi hatályú kötelezettséget vállalt a néhai által biztosított költségeken megszerzett eszközök későbbi átruházására. Ezáltal a perbeli jogügylet nem meghatározott vagyoni eszközök tulajdonba adásán alapult, amelynek kezelésével a néhai megbízta az I. rendű alperest, hanem kifejezetten azon a folyamatos tevékenységgel teljesíthető szolgáltatáson, amellyel az I. rendű alperes gazdasági társaságok alapítására és a társaságoknak nyújtott tagi kölcsönökre fordította az átutalt pénzeszközöket abból a célból, hogy az üzletrészek egyszemélyi tulajdonosaként biztosítsa, hogy azokon a néhai által kijelölt személyek rendelkezési jogot szerezzenek. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy az alapjogviszony nem minősül a Ptk. 6:310. §-ában szabályozott vagyonkezelési szerződésnek, már csak azért sem, mert a perbeli jogviszony a megbízó széleskörű utasításaira épült, míg a bizalmi vagyonkezelésnél a megbízási szerződéssel szemben [Ptk. 6:273. § (1) bekezdés] a vagyonrendelő a vagyonkezelőt egyáltalán nem utasíthatja [Ptk. 6:316. §].

[32] Annak ellenére, hogy az alapjogviszony egyes elemei a Ptk. 6:281. § (2) bekezdésre figyelemmel a megbízáson alapuló bizományosi szerződés tartalmi elemeit is hordozzák, a bizományosi szerződés lényeges feltételeinek sem felel meg, mert az I. rendű alperes jellegadó főszolgáltatása nem az üzletrészek harmadik személyektől történő átruházás útján való megszerzése volt, hanem a társaságok alapításával illetőleg tagi kölcsön biztosításával annak a tevékenységnek az ellátása, amely ténybeli és jogi alapot szolgáltatott arra, hogy a néhai által megjelölt személyek a társaságokba fektetett vagyonok felett a későbbiekben az üzletrészek tulajdonának megszerzése útján rendelkezzenek.

[33] A kifejtett indokokra tekintettel a rendelkezésre álló adatok alapján annyi állapítható meg, hogy a néhai és az I. rendű alperes között a Ptk. 6:272. § szerint minősülő megbízási szerződés jött létre. A 2014-től tervezett magyarországi beruházások azonban nem valósultak meg, mert a perben nem vitás adatok szerint 2016 őszén diagnosztizálták a néhai súlyos betegségét, ezért a néhai, az I. rendű alperes és a felperesek által írt levelezések tanúsága szerint 2016 novemberében már a felperesek bevonásával egyeztetés kezdődött az I. rendű alperes eljárásának eredményeképpen kialakult jogi helyzet megoldása és az I. rendű alperes, valamint a néhai közötti megbízás teljesítésének a Ptk. 6:279. § szerinti elszámolása érdekében. Ennek eredményét tartalmazza a ügyvéd1 ügyvéd által a néhai részére 2016. november 14-én írt e-mail, amely szerint – visszaulva a személyes egyeztetésekre – a néhai kifejezett kérésére az összes magyarországi befektetést a cég1 és a felperesi társaságok nevére kell bejegyezni, mert az eszközökért megfizetett pénz tőlük származik. Ennek nem mond ellent a néhai 2016. november 16-ai nyilatkozata sem, amelyben megerősítette, hogy az I. rendű alperes az utasításainak megfelelően járt el, és az utalásokkal kapcsolatos tartozásait elengedi, mert az I. rendű alperesnek az ugyanezen a napon írt nyilatkozata szerint nem kétséges, hogy a megállapodásuk alapján a magyarországi befektetéseket a néhai által

megjelölt személyek nevére „kell átíratnia”, így a tartozást elengedő nyilatkozatban említett „utalásokkal kapcsolatos tartozás” csak azokra a pénzbeli eszközökre vonatkozhatott, amelyeket az I. rendű alperes nem használt fel a megbízás teljesítésére.

[34] A fentieket teljes egészében alátámasztja az I. rendű alperes kötelezettségvállaló nyilatkozata, amely pontosan tartalmazza a néhaival való megállapodásuk tartalmát és az elszámolás módjában történő megegyezést is, és amelyből egyértelműen megállapítható, hogy a néhai és az I. rendű alperes közötti megbízásnak a magyarországi befektetésekre kiterjedő elszámolása azzal a feltétel nélküli kötelezettségvállalásával fejeződött be, hogy az I. rendű alperes a néhai mint megbízó által kijelölt felperesek első felszólítására átruházza a kötelezettségvállaló nyilatkozat függelékében felsorolt eszközöket. Miután az I. rendű alperes nem az ingatlanok, hanem a társaságok egyszemélyes tulajdonosa volt, amelyeket a függelék meg is jelölt a hozzájuk tartozó ingatlannal, a kilátásba helyezett átruházás tárgya nem lehetett más, mint a társaságok 100%-ot kitevő üzletrésze.

[35] Az üzletrész átruházás – eltérő jogszabályi kikötés hiányában – konszenzuális jogügylet, amelynél a szerződéses akaratnyilatkozat kinyilvánításával egyidejűleg megtörténik a kötelmi hatályú jogátszállás, ami nem jelenti azt, hogy a kötelmi alapú jogszerzés harmadik személyekkel szemben ennek joghatásaként hatályossá válik. Ez utóbbi joghatás forgalombiztonsági okokból csak akkor következik be, ha a jogosult személyében történő változás a társaság és adott esetben minden egyéb személlyel szemben is nyilvánvalóvá válik. Jogszabály a jogátszállás harmadik személyre kiható hatályát a vagyoni értékű jog természetétől függően vélelmekhez (pl. a Céglözlönyben történő közzététel) vagy meghatározott feltételekhez kötheti. Az üzletrész tulajdonosának személyében bekövetkező változásnak a társasággal szembeni hatályát a Ptk. társasági jogot szabályozó rendelkezései tartalmazzák. Az üzletrész átruházási szerződés konszenzuális természete folytán a birtokba bocsátás a tradicionális ügyeletekre jellemző rendelkező cselekményként értelemszerűen nem alkalmazható, a felek kifejezett megállapodása esetén az üzletrészt alkotó jogok és kötelezettségek átszállása – függetlenül a kötelmet létrehozó szerződés megkötésének időpontjától – a megállapodás tartalma szerint meghatározott időpontban történik, amely önmagában nem feltétlenül eredményezi a jogátszállás abszolút (mindenkire kiható) hatályát. A Ptk. egyértelműen meghatározza az üzletrész átruházás joghatásait, egyúttal szabályozza annak tárgyi és személyi hatályát, ugyanakkor a tagváltozás a külső jogviszonyokban a közhiteles cégnyilvántartásba való bejegyzéssel hatályos [a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 22. §].

[36] A fentiek figyelembevételével a magyarországi befektetéseket tárgyában kötött megbízási szerződés megszüntetése és elszámolása keretében (Ptk. 6:279. §) tett feltétel nélküli kötelezettségvállalás az I. rendű alperes mint megbízott és a néhai mint megbízó között olyan vételi jogot alapító megállapodásnak minősül, amelyet az I. rendű alperes a megbízó felé a vételi jogban történő megállapodást létrehozó eladási nyilatkozatával teljesített, és ennek joghatásaként a megbízó által kijelölt vevők mint harmadik személyek határidő és ellenszolgáltatási kötelezettség nélkül jogosulttá váltak az I. rendű alperessel szemben a jogátszálláshoz szükséges vételi nyilatkozat közlésére, mert a megbízó az eszközök megszerzéséhez szükséges forrásokat már korábban az I. rendű alperes rendelkezésére bocsátotta.

[37] Miután a 2016 novemberi találkozó alkalmával a néhai és az I. rendű alperes a magyarországi befektetéseket érintő megbízást a vételi jog alapításával egymás között lezárták, a kötelezettségvállaló nyilatkozatból kötelmi hatályú kötelezettség önmagában már nem keletkezett, az okirat csupán annak bizonyítéka, hogy a néhai és az I. rendű alperes között a megbízási szerződés magyarországi befektetéseket érintő részének elszámolása a harmadik személyek javára szóló vételi jog alapításával lezárult [Ptk. 6:215. § (3) bekezdés és

a 6:225. § (1) bekezdés és a 6:136. §], amelyet az I. rendű alperes írásban is megerősített, ezáltal a vételi jog gyakorlására kijelölt harmadik személyek felé is elismerte.

[38] Az érvényes vételi jogot alapító megállapodás a Ptk. 6:136. § alapján egyoldalú hatalmasságot keletkeztet a felperesek mint harmadik személyek részére a vagyoni eszközök ellenszolgáltatás és időbeli korlátok nélküli megvásárlására. A vételi jog ezáltal a megbízás Ptk. 6:279. §-nak megfelelő elszámolás keretében csupán jogcímet teremtett arra, hogy a megbízó által kijelölt személyek a megbízás teljesítése során az I. rendű alperes által megszerzett vagyoni eszközökhöz hozzájussanak, ugyanakkor a felperesek a felszólító levelekben megtették a vételi nyilatkozatot.

[39] A néhai és az I. rendű alperes azonban szóban kötötték a szerződést és az annak elszámolását tartalmazó megállapodást is, és olyan okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre, amely megfelel az üzletész átruházási szerződésre irányadó Ptk. 3:168. § (1) bekezdés és a vételi jog alapítására előírt 6:226. §-ban meghatározott alaki feltételeknek.

[40] A másodfokú bíróságnak a fentiek figyelembevételével kellett elbírálni a felperesek fellebbezését és az elsőfokú ítéletnek a többszörösen összetett valóságos és eshetőleges halmazatban előterjesztett kereseteket elutasító rendelkezését.

[41] Az elsődleges keresethalmazatban előterjesztett kérelmek a II., III., V. és VI. rendű alperesekkel (a továbbiakban: ingatlantulajdonosok) szemben az egyes ingatlanok tulajdonának megszerzésére irányultak egyrészt jognyilatkozat pótlása (a továbbiakban: I/1. számú kérelmek), másrészt szerződés létrehozása útján (a továbbiakban: I/2. számú kérelmek). A másodfokú bíróság az ismertetett indokokra tekintettel maradéktalanul egyetért az elsőfokú bírósággal, hogy az I/1. számú kérelem kizárólag szerződéses jognyilatkozat pótlása iránti kérelemként értelmezhető (Ptk. 6:184. §). A kötelezettségvállaló nyilatkozat azonban az ismertetett indokok alapján nem hozott létre újabb kötelmet, függelékében csupán az ügylet tárgyaiként sorolták fel az I. rendű alperes egyszemélyi tulajdonában álló gazdasági társaságokat, míg a néhai és az I. rendű alperes közötti megbízási típusú szerződésnek az ingatlantulajdonosok nem voltak részesei, így részükről nem állt fenn olyan kötelmi hatályú szerződéses kötelezettség, amely alapján a felperesek szerződő félként jogosultak lennének a Ptk. 6:184. § alapján szerződéses jognyilatkozat pótlásának, illetőleg a Ptk. 6:73. § alapján szerződés létrehozásának követelésére. Emellett a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem minősül olyan szerződéskötési ajánlatnak sem, amelyet az I. rendű alperes az ingatlantulajdonosok nevében tett meg a felperesekkel szemben.

[42] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az ingatlanok tulajdonszerzésére irányuló eshetőleges keresetek egyike sem alapos.

[43] A felperesek az elsődleges keresethalmazatuk ezt meghaladó (az ingatlanok tulajdonának megszerzésére irányuló keresetekkel valódi tárgyi keresethalmazatot alkotó) része, valamint a másodlagos keresetek egésze azonos tartalommal külön-külön arra irányulnak, hogy a II-VIII. rendű alperesek kötelesek tűrni, hogy a felperesek a tagsági jogaikat a II-VIII. rendű alperesekkel szemben gyakorolják. A felpereseknek ezek a kérelmei azonban a Pp., valamint a Ptk.-nak a társasági jogra irányadó anyagi jogi szabályai, illetőleg a Ctv. rendelkezései szerint sem értelmezhetők.

[44] A tag és a társaság jogviszonyában a tagsági jogok gyakorlásának anyagi jogi szabályait a társasági szerződés és a Ptk. tartalmazza. A tagsági jogok olyan összetett jogviszony részei, amelyek gyakorlásának kereteit és kikényszerítésük módját számos kogens és diszpozitív anyagi- és eljárásjogi hatályú rendelkezés tartalmazza, és az üzletész átruházás, valamint a tagváltozás hatálya csak a Ptk. 3:168. § (2) bekezdésében meghatározott formában tett bejelentést követően válik hatályossá a társasággal szemben [3:169. § (2) bekezdés], így a tagsági jogok csak ettől kezdődően gyakorolhatók, függetlenül attól, hogy a

Ptk. 3:164. § (1) bekezdés és 3:169. § (1) bekezdés alapján az üzletrész kötelmi hatályú átruházásával a tagsági jogviszonyból eredő jogok és kötelezettségek átszállnak a vevőre. Miután az üzletrész tulajdonjoga és a tagsági jogok gyakorlásának lehetősége, valamint a tagot a társasággal szemben terhelő kötelezettségek teljesítésének kezdete nem egyidejűleg következik be, az átruházás következményeként a tagi jogok csak a szabályszerű bejelentéstől gyakorolhatók. Mindezekhez képest a tűrés valamilyen magatartástól történő tartózkodást jelent, amely a gazdasági társaság és a tag jogviszonyában – a jogviszony egyes feltételeit széleskörűen szabályozó társasági szerződésre, illetőleg a Ptk. ismertetett szabályaira is figyelemmel – a keresetben általánosan megfogalmazott módon nem értelmezhető, végrehajthatatlan, ezért eleve nem teljesíthető.

[45] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a tagsági jogok gyakorlásának tűrésére irányuló keresetek önmagukban sem alkalmasak azok teljesítésére, így ezeket a kereseteket – miután eltérő döntéshez nem vezetne – minden további érdemi vizsgálat nélkül el kellett utasítani.

[46] A felperesek a II-VIII. rendű alperesekben fennálló üzletrészek megszerzésére irányuló kereseteikben a tűrésre kötelezést tartalmazó kereseti kérelmeik mellett kérték, hogy az elsőfokú bíróság pótolja az I. rendű alperesnek azt a jognyilatkozatát, amellyel megszerzik a II-VIII. rendű alperesekben fennálló, a törzstőke 100%-át megtestesítő üzletrészt, valamennyi társaság esetében egymás között 5.010/10.000 (I. rendű felperes), 3.606/10.000 (II. rendű felperes) és 1.384/10.000 (III. rendű alperes) arányban. Az üzletrész tulajdonának átszállása azonban a fenti indokok alapján már az átruházó jogügylettel létrejön, amelyhez további jognyilatkozat nem szükséges, és az üzletrész átruházása a társasági szerződés módosítását sem igényli [Ptk. 3:168. § (1) bekezdés]. A Ptk. 6:184. § a szerződésszegés egy nevesített esetének tekinti, ha a szerződő fél nem tesz eleget a jognyilatkozat közlésére irányuló olyan szerződéses kötelezettségének, amellyel a bíróság a megállapodás szerződésszerű teljesítését kényszeríti ki. A jelen esetben a felperesek bírósági ítélettel egy olyan okirat létrehozását kérik, amely alkalmas arra, hogy az esetleges tulajdonszerzésüket az alperesi társaságok felé a cégadatok változásának bejegyzéséhez is alkalmas módon igazolják, mert a Ptk. 3:168. § (2) bekezdés szerint a jogosultak személyének megváltozását és annak időpontját a társasághoz az üzletrész megszerzőjének kell bejelenteni, amelyhez mellékelni kell a Ptk. 3:168. § (1) bekezdésben előírt alakban megkötött üzletrész-átruházási szerződést. A bíróság azonban a Ptk. 6:184. § alkalmazásával nem orvosolhatja a jogügyletnek az üzletrész átruházási szerződés alaki hiányosságaiban fennálló hibáját, mert az írásbeli alakhoz kötött üzletrész átruházásra irányuló vételi jogot alapító szerződés aláírásának elmulasztása nem tekinthető érvényesen létrejött szerződés alapján fennálló olyan szerződésszegésnek, amelyre tekintettel a szerződő fél – egyébként már szóban kinyilvánított – jognyilatkozata a bíróság ítéletével pótolható. Arra pedig egyáltalán nincs eljárési és anyagi jogi lehetőség, hogy a bíróság szerződéses jogviszonyt keletkeztető, az üzletrész megszerzéséhez szükséges egyoldalú akaratnyilatkozatot pótoljon.

[47] A felpereseknek az üzletrészek megszerzésére irányuló további keresetei arra irányultak, hogy a másodfokú bíróság hozza létre a felperesek és az I. rendű alperes között az alperesi társaságok üzletrészeinek átruházására irányuló szerződéseket. A Ptk. 6:63. § (1) bekezdés alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre, ezért a bíróság jogalkító döntéssel csak kivételesen és a jogszabályokban meghatározott törvényi feltételek teljesülése esetén avatkozhat be a felek magánautonómiájába, és hozhat létre polgári jogokat és kötelezettségeket keletkeztető szerződést [Ptk. 6:71-73. §]. A felperesek a szerződés létrehozására irányuló kérelmeiket a Ptk. 6:73. §-ra alapították, amely rendelkezés alapján a szerződő felek arra vállalnak kötelezettséget, hogy későbbi időpontban egymással szerződést kötnek. Az ismertetett

indokok alapján azonban az I. rendű alperes a néhaival állt kölcsönös jogokon és kötelezettségeken alapuló szerződéses jogviszonyban, és az elszámolás teljesítéseként megkötött vételi jogot alapító megállapodás nem keletkeztetett a felperesek és az I. rendű alperes között olyan tartalmú megállapodást, amely szerint egymással a későbbiekben szerződést kötnek. A vételi jogot keletkeztető szóbeli megállapodás, és az annak teljesítését – a kötelezettségvállaló nyilatkozatban – írásban elismerő eladási nyilatkozat, valamint a felperesek mint a vételi jogot alapító szerződés szempontjából harmadik személyek vételi nyilatkozata nem minősül előszerződés létrehozására irányuló megállapodásnak. A vételi jog harmadik személy általi gyakorlásának jogkövetkezménye kizárólag a már esetlegesen létrejött átruházás érvényességétől függően vonható le, de előszerződés megkötésének hiányában a Ptk. 6:73. § (1) bekezdés alapján nem jogosítja fel a felpereseket szerződés létrehozásának követelésére.

[48] A felperesek 4 különböző ténybeli és jogi alapon terjesztettek elő az I. rendű alperessel szemben pénzbeli marasztalás iránti kereseti kérelmet.

[49] Elsősorban arra hivatkoztak, hogy a kötelezettségvállaló nyilatkozat önmagában lehetőséget teremt az átutalt pénzeszközök visszafizetésének követelésére, mert kikényszerítő kötelmet hozott létre. Ezzel szemben a másodfokú bíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a felperesek és az I. rendű alperes között a kötelezettségvállaló nyilatkozat nem hozott létre az alapjogviszonytól független szerződéses kötelmet, az okirat – a néhaival megkötött elszámolási megállapodás eredményeképpen – a függelékben felsorolt eszközök átruházásra irányuló eladási nyilatkozat, és nem meghatározott összegű pénzfizetési kötelezettség megerősítése, illetőleg elismerése, ezért ezen a ténybeli alapon a felpereseket nem illeti meg a jogosultság a marasztalási összeg követelésére.

[50] A felperesek a kölcsönszerződésből eredő pénzbeli marasztalás iránti kérelmet a továbbiakban arra alapították, hogy a felperesek és az I. rendű alperes 2014 és 2016 között „egy vagy több” – végső soron kölcsönszerződésnek minősíthető – szerződést kötöttek, és az I. rendű alperes köteles a kölcsön összegét visszafizetni. A felpereseknek erre a kérelmére – ahogy arra az I. rendű alperes helyesen rámutatott – a magyar jog nem alkalmazható, mert a felek között állított kölcsönszerződés alapjául szolgáló tények egyike sem kapcsolódik nyilvánvalóan szorosabban a Róma I. rendelet 4. cikk (1) bekezdésben említettektől eltérő országhoz, így a Róma I. rendelet 4. cikk (1) bekezdés b) pont alapján az alkalmazandó jog szempontjából külön-külön a pénzzolgáltatást nyújtó és különböző illetőségű I., II. és III. rendű felpereseknek a 19. cikk szerinti szokásos tartózkodási helye az irányadó. A felperesek azonban ezt a kérelmet arra a tényállításukra alapították, hogy a felperesek és az I. rendű alperes 2014 és 2016 között szerződéseket kötöttek. A fentiek alapján azonban a szolgáltatott bizonyítékok az I. rendű alperes és a felperesek közötti szerződés létrejöttét nem támasztották alá, hanem kifejezetten cáfolták, ezért eltérő döntéshez az sem vezethetett volna, ha az elsőfokú bíróság bizonyítást folytat le az az alkalmazandó anyagi jog tartalmának megállapítására. Figyelemmel arra, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján csak a jogvita érdemi elbírálásához szükséges tényeket kell bizonyítani és a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen bizonyítást mellőzni kell [Pp. 3. § (4) bekezdés], ebből az okból nyilvánvalóan nem indokolt a bizonyítási eljárás kiegészítése.

[51] A felperesek az érvénytelenség jogkövetkezményeként előterjesztett alaptalan gazdagodás iránti keresetüket is az I. rendű alperes és a felperesek közötti szerződéses jogviszonyra alapították, ezért a már ismertetett indokok alapján szerződéskötésük hiányában ez a kérelmük sem teljesíthető. A harmadik személy javára szóló vételi jogot alapító megállapodás [Ptk. 6:136. §] a néhai és az I. rendű alperes között jött létre, ezért a felperesek

a Ptk. 6:113. § alapján alaptalan gazdagodás címén az I. rendű alperessel nem szerződő harmadik személyként nem érvényesíthetnek jogot.

[52] Végül a felperesek a pénzfizetésre irányuló marasztalás iránti keresetüket arra alapították, hogy az I. rendű alperes az átutalt összegekkel jogalap nélkül gazdagodott, és ezért köteles a felpereseknek visszafizetni.

[53] A jogalap nélküli gazdagodásra alkalmazandó jogot az Európai Parlament és a Tanács 2007. július 11-i 864/2007/EK rendelete (a továbbiakban: Róma II. rendelet) tartalmazza, és a keresetben megjelölt jogviszonyra a 10. cikk (3) bekezdés, így a gazdagodás bekövetkezésének helye szerinti ország joga az irányadó. Nem vitás tény, hogy a felperesek a néhai utasítása alapján az I. rendű alperes külföldi2 bankszámlájára utalták a befektetési célból biztosított összegeket, ezért erre a szerződésen kívüli kötelemlre alapított kéremlre a Róma II. rendelet 10. cikk (3) bekezdés alapján a külföldi2 jogot kell alkalmazni.

[54] A perben beszerzett külföldi2 joggal kapcsolatos jogi szakvéleménynek a jogalap nélküli gazdagodást ismertető része alapján a külföldi2 Kötelmek és szerződések törvénykönyv (a továbbiakban: LCOC) 119. cikke szerint a jogalap nélküli gazdagodás önálló kötelmet keletkeztető tény. A meggazdagodott személy visszaszolgáltatási kötelezettsége azonban – egyebek mellett – azon a feltételen alapul, hogy a más rovására elért gazdagodás nem igazolható jogalappal (LCOC 141. cikk). Az I. rendű alperes azonban nem jogalap nélkül, hanem a néhaival a magyar jog szerint megkötött megbízási szerződés ténybeli és jogi alapján jutott a megbízás teljesítésének költségeiként átutalt összeghez, amelynek elszámolására nem a jogalap nélküli gazdagodás LCOC-ban írt szabályai, hanem a megbízási szerződés, és ezáltal a Ptk. 6:279. § az irányadó. Mindezekre tekintettel az LCOC 140. cikk alkalmazásával sem illeti meg a jog a felpereseket az I. rendű alperessel szemben az átutalt összeg visszafizetésének követelésére. A néhai által a felperesek felé közölt és a felperesek részéről feltétel nélkül végrehajtott utasítások teljesítésének jogkövetkezményei kizárólag a néhai (illetve az örökösei) és a felperesek közötti – a jelen pert nem érintő – jogviszonyban értékelhetők, amelynek azonban az I. rendű alperessel szembeni keresettel érvényesített jog elbírálása szempontjából nincs jelentősége.

[55] A polgári eljárásban alapvető elv, hogy a magánjogi jogvitákban a felek a jogaikkal szabadon rendelkeznek és a bíróság a kereseti kérelem keretei között hozza meg a döntését (Pp. 3. §), ami a Pp. 121. § (1) bekezdés e) pont szerint megfogalmazott határozott kérelmen nem terjeszkedhet túl (Pp. 215. §). A kereset az alanyi jog érvényesítésének eszköze, amely irányulhat jogmegóvó megállapításra, marasztalásra, illetőleg jogalakításra. A felperesnek kell meghatározni, hogy milyen típusú kérelemmel kíván a jogainak érvényt szerezni. A kereset megfogalmazása ezért kizárólag a felperes feladata, és a bíróság csak ennek keretei között hozhat döntést. A felperesek által előterjesztett keresetek azonban annak ellenére sem voltak alkalmasak az alperesekkel szembeni – esetlegesen megsértett, de a keresetek korlátai között érdemben nem vizsgálható – jogaik megóvására, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a néhai és az I. rendű alperes a felperesek mint harmadik személyek javára vételi jogot alapító szóbeli megállapodást kötött, ezért a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak a felperesek keresetét egészében elutasító döntésével.

[56] Az elsőfokú ítélet indokolásának részbeni megváltoztatására irányuló csatlakozó fellebbezés a következő okok miatt nem alapos.

[57] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésének indokait megváltoztatta, amelynél a csatlakozó fellebbezésben írtakkal szemben nem kellett értékelni a

felperesek taggyűlési határozatainak hiányát és a felperesek belső jogviszonyát. Kizárólag annak volt jelentősége, hogy a tanúvallomások és a rendelkezésre álló okiratok tartalma alapján a felperesek és a néhai jogviszonyában a felperesek feltétel nélkül teljesítették a néhai korlátlan utasítási jogosultságán alapuló kifizetéseket, így az már a felperesek belső szervezeti jogviszonyát érintő kérdés, hogy a néhai utasításának közlése és annak a felperesek általi feltétel nélküli teljesítése a köztük lévő jogviszony alapján milyen ténybeli alapon történt.

[58] A másodfokú bíróság a jogviszonyra alkalmazandó külföldi² jog alapján bírálta el a felpereseknek a jogalap nélküli gazdagodásra alapított keresetét, ezáltal az alpereseknek a magyar eseti döntésekre történő hivatkozásait nem vehette figyelembe, ugyanakkor ezt a keresetet elutasító döntést ebben a részében nem azért hagyta helyben, mert „a szerződéses jogviszony teljesítésére vonatkozó felperesi tényállítások fogalmilag kizárják”, hanem azért, mert az alkalmazandó jog alapján a felpereseket nem illeti meg a jogosultság az I. rendű alperessel szemben jogalap nélküli gazdagodás címén az átutalt összegek visszafizetésének követelésére.

[59] A perköltség összegének felemelésére irányuló csatlakozó fellebbezés, illetőleg az annak csökkentésére irányuló fellebbezés sem alapos.

[60] Az I. és II-VIII. rendű alperesek jogi képviselője az eljárás állásához képest – a per érdemére is kiterjedő – részletes ellenkérelmet terjesztett elő. A jogi képviselő a kitűzött tárgyalási határnapokon megjelent, a szükséges keretben részletes írásbeli nyilatkozatokat nyújtott be. A rendelet 3. § (2) bekezdésében írt általános szabályok a pertárgy értékéhez viszonyítva rendelkeznek az ügyvédi munkadíj mértékéről, mert a magasabb pertárgyérték nyilvánvalóan jelentősebb felelősséget hárít a jogi képviselőre. A kiemelkedően magas pertárgyértékű per indításának mérlegelése a felperesek szabad akaratán alapuló rendelkezési jogukból fakad, amelynél nyilvánvalóan mérlegelniük kell a pervesztességgel járó költségek viselésének kockázatát is. Mindezek együttes értékelése alapján a másodfokú bíróság – különös tekintettel a pertárgy értékére, az eljárás időtartamára, a kitűzött tárgyalásokra és a jogi képviselő által végzett érdemi tevékenységre – nem látott indokot arra, hogy tovább csökkentse az elsőfokú eljárás állása szerint megfelelően védekező I. és III-VIII. rendű alperesek részére megállapított és a rendelet 3. § (6) bekezdés alapján mérsékelt ügyvédi munkadíjban felmerült elsőfokú perköltség összegét.

[61] Mindezek mellett a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a rendelet 3. § (2) bekezdés szerint megállapítható összeghez képest az I. és III-VIII. rendű alperesek jogi képviseletével felmerült perköltséget mérsékelte. Az ügyvédi munkadíj megállapításánál nyilvánvalóan értékelni kell azt is, hogy a magas pertárgyértékkel járó fokozottabb ügyvédi felelősséget az ügyvédi munkadíjban is kifejezésre kell juttatni, azonban a rendelet 3. § (6) bekezdés kifejezetten arra biztosít a bíróságnak mérlegelési lehetőséget, hogy a pertárgyérték alapján kirívóan magas ügyvédi munkadíjnál figyelembe vegye a kifejtett érdemi tevékenységgel járó egyéb szempontokat is, amelynek legfontosabb tényezője a per állásához és a kereset tartalmához, valamint az érdemi eldöntéséhez szükséges tevékenység értékelése. A jelen eljárásban a többszörösen összetett halmazban előterjesztett kereset elbírálását a felperes által érvényesített jogok fennállásának eldöntése határozta meg, ugyanakkor az I. és III-VIII. rendű alperesek védekezése – függetlenül a magas pertárgyértéktől – elsősorban ezen a szemponton alapult. Erre tekintettel a másodfokú bíróság is arra a meggyőződésre jutott, hogy az alperesek által kért 108.125.329 forint ügyvédi munkadíj még a jelentős pertárgy érték és a többszörösen összetett keresetek figyelembevételével is kirívóan magas a védekezéshez szükséges és elvégzett érdemi

tevékenységhez viszonyítva, ezért nem látott indokot az elsőfokú bíróságnak a rendelet 3. § (6) bekezdés alapján meghozott döntése felülmérlegelésére.

[62] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemi döntése a jogszabályoknak megfelelt, míg az indokolást nem az I. és III-VIII. rendű alperesek fellebbezésében előadott okok miatt kellett részben megváltoztatni. Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, az elsőfokú eljárás lényeges szabályait nem sértette meg, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének a Pp. 252. § (2)-(3) bekezdésben előírt eljárási feltételei sem állnak fenn. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az indokolás részbeni megváltoztatása mellett az elsőfokú ítéletet az elsőfokú perköltséget tartalmazó rendelkezésre is kiterjedően a Pp. 253. § (2) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[63] A másodfokú bíróság észlelte, hogy az elsőfokú ítélet rendelkező részében az elsőfokú bíróság annak ellenére kötelezte a felpereseket az I. és III-VIII. rendű alpereseknek járó perköltség 15 napon belül történő közvetlen megfizetésére, hogy emellett rendelkezett a perköltség-biztosítékként letétbe helyezett 80.000.000 forint kiutalásáról is. A perköltség-biztosíték azonban teljes egészében fedezi a megítélt elsőfokú perköltség összegét, amely a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának intézkedésével az elsőfokú bíróság felhívása alapján megtérül, ezért a másodfokú bíróság a 15 napos határidőn belüli teljesítési kötelezettséget tartalmazó rendelkezést pontosította.

[64] A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a felek a jogorvoslati kérelmeik benyújtásával felmerült másodfokú perköltségeiket maguk viselik, míg a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a részleges pernyertességük arányában tarthatnak igényt a másodfokú perköltségeik megtérítésére. A másodfokú bíróság a felperesek fellebbezése folytán az ebben a részben pernyertes I. és III-VIII. rendű alperesek ügyvédi munkadíjban felmerült másodfokú perköltségét a rendelet 3. § (5)-(6) bekezdései alapján a már ismertetett szempontnak megfelelően 35.575.000 forintban állapította meg.

[65] A csatlakozó fellebbezés két részből állt, és az elsőfokú ítélet indokolása elleni fellebbezés pertárgy értéke nem határozható meg. Az elsőfokú perköltség leszállítását érintő kérelem pertárgy értéke 66.169.167 forint, amelynek figyelembevételével a rendelet 3. § (2) és (5) bekezdés alapján az ügyvédi munkadíj összege áfával növelten 1.578.022 forint. Figyelemmel a felpereseknek a másodfokú tárgyaláson röviden előadott csatlakozó fellebbezési ellenkérelmére, a másodfokú bíróság a rendelet 3. § (2), (3) és (5) bekezdés alapján számításba vehető áfával növelt 1.585.642 forint ügyvédi munkadíjat a tényleges kifejtett érdemi tevékenység arányában a rendelet 3. § (6) bekezdés alapján 300.000 forintra mérsékelte, és a Pp. 81. § (1) bekezdés alkalmazásával kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az I. és III-VIII. rendű alpereseknek 35.275.000 forint áfával növelt összegű ügyvédi munkadíjban felmerült másodfokú perköltséget.

[66] A II. rendű alperes a másodfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot, a tárgyaláson nem jelent meg, ezért részéről számításba vehető másodfokú perköltség sem merült fel.

Budapest, 2026. április 1.

Dr. Pusztai Anita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Bleier Judit s.k.
előadó bíró

Dr. Lupóczné dr. Krammer Edit s.k.
bíró